

SISUKORD

Statistikaamet kui riikliku statistika põhitootja	4
Statistikaameti 2000. aasta tähtsamate sündmuste kalender	5
Rahva ja eluruumide loendus	6
Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika	8
Ettevõtlusstatistika	11
Põllumajandus- ja keskkonnastatistika	14
Hinnastatistika	16
Makromajandusstatistika	18
Tooted ja tarbijad	21
Rahvusvaheline koostöö	24
Statistikaameti struktuur	27
Töötajad	28
Infotehnoloogia ja infosüsteemid	30

CONTENTS

The Statistical Office as the main producer of official statistics	34
The calendar of the most important events of the Statistical Office in 2000	35
The Population and Housing Census	36
Population and Social statistics	38
Enterprise statistics	41
Agricultural and environment statistics	44
Price statistics	46
Macroeconomic statistics	48
Products and consumers	51
International cooperation	54
Structure of the Statistical Office	57
The Staff	58
Information technology and information systems	60

© Statistikaamet, 2001

Käesoleva väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale
When using or quoting the data included in this issue, please indicate the source

SAATEKS

Nende kaante vahel on Statistikaameti esimene aastaaruanne, mis annab avalikkusele pildi selle asutuse töödest ja töötulemustest 2000. aastal. Aastaaruannet on kavas edaspidi avaldada igal aastal.

Kõige suurem ettevõtmine oli korraldada 2000. aastal rahva ja eluruumide loendus. 1992. aasta lõpus määras Vabariigi Valitsus vastavalt ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni ja Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostat) soovitudele aastatuhandevahetuse rahvaloenduse toimumisajaks 2000. aasta. Statistikaameti ja Rahandusministeeriumi ettepanekul moodustati 1995. aasta veebruaris Vabariigi Valitsuse korraldusega valitsuse rahvaloenduskomisjon. Rahvaloendusel on suur riiklik, poliitiline, majanduslik, kultuurilooline, aga ka rahvusvaheline ja rahva enesetunnetuslik väärtus, sest rohkem kui poole sajandi järel oli Eestil taas võimalus rahvaloendust iseseisvalt korraldada. Eelmine rahvaloendus toimus Eesti territooriumil 1989. aastal. Pärast seda olid demograafilistes protsessides aset leidnud muutused, mis olid mõjutanud nii rahvaarvu, rahvastiku koosseisu ja paiknemist kui ka rahvaarvu prognoose. Rahvaloendust oli vaja, et nii riik kui ka iga

kodanik saaks oma otsustes arvesse võtta inimeste kodakondsuslikus ja rahvuslikus kuuluvuses, perekonnaseisus, leibkondlikus kuuluvuses, hariduses, ameti- ja tegevusalases struktuuris, elatusallikates ning elamistingimustes toimunud muutusi.

Rahvaloenduse põhjalikumad ettevalmistused algasid 1993. aastal. Selleks loodi Statistikaameti struktuuriüksus. 1994. aastal lülitati rahvaloendus iseseisva projektina Euroopa Liidu ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni ning Balti riikide statistikaalasesse koostööprogrammi, mille raames toimus hulk rahvastikuarvestust, loenduse korraldust ning registripõhiste loendusteni jõudmist käsitlevaid seminare peamiselt Skandinaavia, aga ka teiste riikide ekspertide osavõtul. Alates 1995. aastast osalesid rahvaloenduse korraldajad rahvusvahelisi soovitusi, definitsioone ja prioriteetseid väljundtabeleid käsitlevatel nõupidamistel nii Genfis kui ka Luxembourg'is. Eesti ekspertidel oli võimalus kohapeal vaatlejana jälgida mitme riigi rahvaloendust ja käia tutvumas rahvaloenduse korralduslike aspektidega teistes riikides. Metoodika kujundamisel olid abiks mitmete riikide eelmiste loenduste küsimustikud ja juhendid, loendustulemusi esitavad väljaanded ning rahvaloenduse korraldamist reguleerivad õigusaktid.

Rahvaloenduse kordaminekule aitasid kaasa paljud inimesed väljaspool Statistikaametit. Oma panuse andsid valitsuse rahvaloenduskomisjon, maakondade ja linnade rahvaloenduskomisjonid, paljud riigiasutused, kõik kohalikud omavalitsused ning mitmed tellimustega seotud firmad. Seekordse rahvaloenduse korraldus erines oluliselt eelmiste omast, sest see oli üles ehitatud demokraatlikele põhimõtetele, kokkulepetele ja koostööle. Tööde tegemine ja esilekerkinud probleemide lahendamine oli aeganõudev ning vajas paljudel juhtudel väga paindlikku ja operatiivset tegutsemist.

Statistikaametil seisab ees korraldada teinegi loendus. Põllumajandusloenduse toimumise otsustas valitsus juba 1996. aastal, kinnitades Eesti statistikasüsteemi arendamise põhisuunad. Valitsuse põllumajandusloenduskomisjon moodustati 1998. aastal. 2000. aastal intensiivistus 2001. aastaks kavandatud põllumajandusloenduse ettevalmistus. Riigikogu võttis vastu põllumajandusloenduse seaduse, valitsus kinnitas loenduslehed ja loenduseeskirja. Seaduse eelnõu, loenduslehed ja muud loendusega seotud materjalid oli ette valmistanud Statistikaamet kui põllumajandusloenduse korraldaja.

Makromajandusstatistika valdkonnas jõuti 2000. aastal rahvusvaheliselt aktsepteeritud tulemusteni meetoodika ja arvutuste kvaliteedi osas. Arendamist vajavad valitsuse võla ja defitsiidi arvestus ning kontode süsteem. Euroopa Rahaliidu nõuetega tuleb kooskõlla viia lühiaja finantsstatistika. Sisemajanduse koguprodukti avaldamise tähtaega peab lühendama 70 päevani pärast kvartali lõppu.

Hinnastatistikas on Euroopa riigid võtnud suuna andmete paremale rahvusvahelisele võrreldavusele. Selleks alustas Euroopa Liit 1999. aastal ulatuslikku rahvusvahelise võrdlusprogrammi reformi. Reformi käigus läksid kandidaatriigid üle samale meetoodikale liikmesriikidega. Riikide majanduse parema võrreldavuse huvisid teenib ka Euroopa Liidu tarbijahindade harmoneeritud indeks, mille arvutamiseks esitab Statistikaamet Eurostatile alates 2001. aasta jaanuarist andmeid liikmesriikidega samas mahus. Nende mõlema projekti raames tehti Statistikaametis tööd paralleelselt kõigi riigikesksete hinnaindeksite arvutamiseega.

Ettevõtlusstatistikas oli 2000. aastal vaja alustada ettevalmistust aasta- ja lühiajastatistika tootmise vahekorra muutmiseks. Aastastatistika muutub üha detailsemaks, kuu- ja kvartalstatistika aga keskendub väiksema hulga andmete põhjal agregeeritud trendinäitajate esiletoomisele.

2000. aastal võttis Statistikaamet suuna elektroonilisele andmekogumisele ja -levile. Elektrooniliste aruandevormide väljatöötamise kõrval valmis kava statistika esitamiseks veebilehel nähtava andmebaasina.

Muidugi ei läinud 2000. aastal kõik liiga hästi. Statistikaameti infosüsteemi arendustööd on liikunud oodatust aeglasemalt, aasta lõppu kuhjus Eurostati mitme pilootprojekti alustamine makromajandusstatistika valdkonnas, probleeme tekkis rahvaloenduse andmete töötlemisel jms. Siiski jääb aastale tagasi vaadates sõelale kindlasti enam kordaminekuid kui komistamisi.

Eespool on esitatud vaid 2000. aasta suuremate projektide ja nende ettevõtmise põhjuste põgus kirjeldus, põhjalikumalt tuleb neist ja teistest töödest juttu järgnevatel lehekülgedel. Kindlasti ei mahtunud 2000. aasta kõigi tööde ja tegemiste kirjeldus nende kaante vahele, kuid ka nimetamata jäänud olid olulised nii mõnegi suurema projekti tulemuslikkuse või statistikatarbijale vajaliku teabe valmimise seisukohast.

2000. aasta oli pingeline statistika tootmise aasta, mille saavutused rajanevad suures osas eelmiste aastate järjepideval süstemaatilisel tööl. 90-ndad aastad olid statistikasüsteemi sisuliste ja vormiliste muudatuste aeg. Muudatusi tehti eesmärgiga luua iseseisvale riigile sobiv statistikasüsteem ning toota Euroopa Liidu liikmesriikide ja teiste maailma riikide statistikaga võrreldavat statistikat.

1993. aasta sügisel võttis Statistikaamet ette ulatusliku ümberkorralduse: vahetas ühena vähestest riigiasutustest välja üle poole töötajaskonnast. Avaliku konkursi alusel võeti tööle inimesed, kellele püstitati tolle aja kohta küllaltki rangeid nõudeid (ülikooliharidus, arvutioskus, riigikeele ja vähemalt kahe võõrkeele valdamine nii sõnas kui kirjas jms).

Täna võime öelda, et selline radikaalne teguviis õigustas end. Statistikaametil on arenemisvõimelised töötajad, kes on suutnud seatud eesmärged saavutada. Suhteliselt väikesest töötajaskonnast ja napist rahakotist hoolimata on kasutusele võetud enamik rahvusvaheliselt aktsepteeritud statistilisi meetodeid ja klassifikaatoreid. Edukalt lõppes ka Euroopa Liiduga liitumisläbirääkimisi ettevalmistav sõelumisprotsess statistika valdkonnas.

Seitsme aasta jooksul kogunenud teadmised ja kogemused ning selgunud vajadused võimaldasid 2000. aastal konkreetselt kavandama hakata, kuidas täiustada statistikasüsteemi edaspidi. Selleks moodustati Statistikaameti töötajatest nn reformikomisjon, kes töötas välja Statistikaameti strateegilise arengu kava aastani 2005.

Riikliku statistika kvaliteet sõltub peale statistikatootjate oskuste ja võimaluste väga suures osas ka kõikide andmeesitajate usaldusest ja sellest kui korrektseid ja tegelikkusele vastavaid andmeid nad enda isiku või ettevõtte kohta Statistikaametile esitavad. Kasutan siinkohal võimalust tänada kõiki andmeesitajaid koostöö eest ja loodan, et koostöö ei piirdu andmete andmisega Statistikaametile, vaid sellest saab üha enamatel juhtudel vastastikku kasulik infovahetus ning et statistikatarbijate hulk kasvab.

Siiras tänu kuulub Statistikaameti töötajatele.

Mai 2001

Rein Veetõusme
Statistikaameti peadirektor

STATISTIKAAMET KUI RIIKLIKU STATISTIKA PÕHITOOTJA

Statistikaamet on valitsusasutus Rahandusministeeriumi valitsemisalas. Ta korraldab ja koordineerib riikliku statistika tootmist Eestis. Statistikaameti ülesanne on kajastada Eesti keskkonna, rahvastiku, sotsiaalvaldkonna ja majanduse seisundit ning selles toimuvaid muutusi erapooletu, usaldusväärse ja asjakohase riikliku statistikaga.

2000. aasta oli Statistikaameti tegevuse õigusliku aluse täiendamise ja uute sihtide seadmise aasta. Statistikaamet juhindub oma tegevuses riikliku statistika seadusest, mille Riigikogu võttis vastu 11. juunil 1997 ja mis käsitleb riiklike statistiliste vaatluste põhikorraldajatena Statistikaametit ja maksebilansi puhul Eesti Panka (Eesti Panga seadus, § 2 (8)). Kaks aastat hiljem algatas Statistikaamet riikliku statistika seaduse muutmise seaduse, mille Riigikogu võttis vastu 1. juunil 2000. Seadusemuudatus annab Statistikaametile õiguse suhelda statistiliste vaatluste korraldamise küsimustes vahetult kõigi valitsusasutustega. Ta sätestab ka, et riiklike statistiliste vaatluste korraldamisel kasutatavad klassifikaatorid kinnitab valitsus ning andmekogude volitatud töötajad on kohustatud kooskõlastama Statistikaametiga andmekogude andmete struktuuri, definitsioonid ja kasutatavad klassifikaatorid. Seadusemuudatuse kohaselt kasutatakse riiklike statistiliste vaatluste käigus kogutud andmeid üksnes statistika tootmiseks, ega edastata neid kohtule, juurdlejale ega uurijale kuriteo tõkestamiseks, kuriteos kahtlustatava tabamiseks või kriminaalmenetluses tõe väljaselgitamiseks. See muudatus viis Eesti riikliku statistika seaduse vastavusse Euroopa Liidu statistika-seadusega ja riikliku statistika põhiprintsiipidega Euroopa Majanduskomisjoni piirkonnas.

Aasta riiklike statistiliste vaatluste loetelu kinnitab valitsus ja vaatlustes kasutatavad riiklike statistiliste aruannete vormid rahandusminister. Vaatluste korraldamiseks nähakse raha ette riigieelarves. 2000. aasta vaatluste loetelus oli 190 vaatlust. Kinnitatud vaatluste korraldamine, st kogutud andmete töötlemine ja statistika avaldamine, oli Statistikaameti põhitöö 2000. aastal. Samal ajal kavandati 2001. aasta vaatlused ning korraldati vaatluste loetelu ja aruandevormide kinnitamine.

Riiklike statistiliste vaatluste kavandamisel arvestatakse võimaluste piires ministeeriumide, riiklike ametite, maavalitsuste, teadusasutuste jt institutsioonide ettepanekuid ja täiendusi ning rahvusvahelisi nõudeid.

Statistikaameti kulud riigieelarvest, 1998–2000 (tuhat krooni)

Kululiik	1998	1999	2000
Tegevuskulud	44 279,0	75 262,6	129 345,9
personalikulud	22 408,6	29 034,5	87 455,3
majanduskulud	7 336,4	16 861,8	20 280,5
infotehnoloogia kulud	945,5	8 274,5	6 021,9
eurointegratsiooni kulud	675,0	500,0	–
riigi poolt ostetavad tööd ja teenused	12 914,0	20 591,8	15 588,2
Kapitalikulud	1 669,4	2 240,1	1 619,3
kapitaalremont	1 500,0	1 200,0	1 600,0
soetused	169,4	1 040,1	19,3

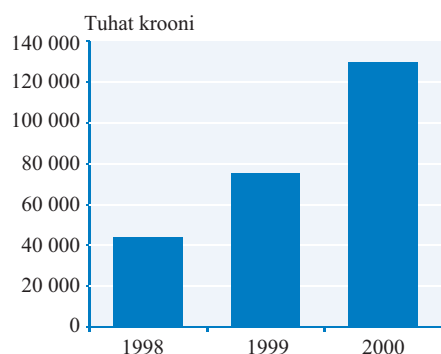
Statistikaametis on põhilised rahvusvaheliselt kasutatavad statistilised klassifikaatorid rakendatud või rakendamisel. Valitsus kinnitas riiklike statistiliste vaatluste korraldamisel kasutatavad klassifikaatorid 2000. aasta 20. septembril.

Veebruaris alustas tööd Statistikaameti töötajatest moodustatud reformikomisjon, kes koostas Statistikaameti strateegilise arengu kava aastani 2005. Kava arutati Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostat) ekspertidega, kes kiitsid selle heaks. Alustasid tööd töögrupid arengukava elluviimiseks.

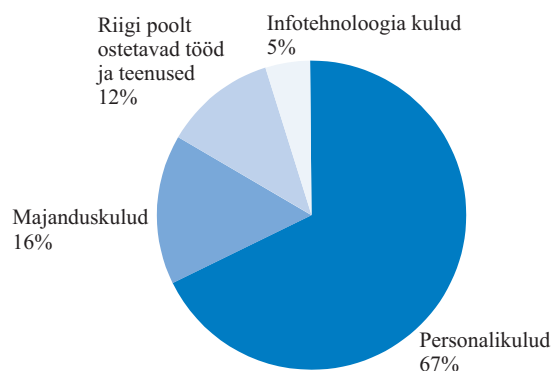
STATISTIKAAMETI 2000. AASTA TÄHTSAMATE SÜNDMUSTE KALENDER

31. märts – 9. aprill	Toimus rahva ja eluruumide loendus
12. aprill	Riigikogu võttis vastu põllumajandusloenduse seaduse
1. juuni	Riigikogu võttis vastu riikliku statistika seaduse muutmise seaduse
10. juuli	Statistikaameti struktuuris likvideeriti piirkondlikud ja maakondade statistikabürood, moodustati regionaalstatistika sektor, geoinfosüsteemide sektor, põllumajandusloenduse organiseerimise sektor, põllumajandusloenduse andmetöötuse sektor ja põllumajandusloenduse metodoloogia sektor
4.–8. september	Eurostati eksperdid andsid positiivse hinnangu Eesti statistikasüsteemile
13. september	Valitsus kinnitas 2001. aasta riiklike statistiliste vaatluste loetelu
20. september	Valitsus kinnitas riiklike statistiliste vaatluste korraldamisel kasutatavad klassifikaatorid
6.–10. november	Eurostati ekspert andis positiivse hinnangu Eesti piirkondlikule statistikale
8.–9. november	Toimus Eesti Statistikaaltseltsi konverents "Rahvastikustatistika ja registrid"

Statistikaameti tegevuskulud, 1998–2000

Statistikaameti tegevuskulud, 2000

RAHVA JA ELURUUMIDE LOENDUS

2000. aasta oli Statistikaametile eelkõige rahvaloenduse aasta. Statistikaamet korraldas taasisesivsunud Eesti esimese rahva ja eluruumide loenduse koostöös kohalike omavalitsuste, valitsusasutuste ning maakondade ja linnade rahvaloenduskomisjonidega. Loendusperiood oli 2000. aasta 31. märtsist 9. aprillini.

Loenduse eesmärk on saada aktuaalne andmestik rahvaarvu, rahvastiku koosseisu ja paiknemise ning eluruumide kohta. Riik vajab tervikpilti, et töötada välja ja rakendada rahvastiku-, majandus- ja sotsiaalpoliitikat, kujundada ühiskonna arengu strateegiat ja taktikat. Rahvaloenduse tulemusi arvestatakse riigijuhtimisel ja seadusloomes, tööhõive hindamisel ja parandamisel, tootmise ja tarbimise vahekorra kavandamisel, arenguprogrammide väljatöötamisel jm. Loendustulemusi on vaja, et edendada rahvastikuteadust, analüüsida demograafilisi protsesse ja nende tagajärgi ning välja töötada pikaajaline rahvastikupoliitika rahvuse püsijäämise ja arengu huvides.

Loendus hõlmas isikuid, kes viibisid loendusmomendil Eesti Vabariigis; isikuid, kelle elukoht on Eesti Vabariigis, kuid kes viibisid ajutiselt, kuni aastase tähtajaga, välisriigis; Eesti Vabariigi diplomaatiliste ja konsulaaresinduste diplomaatilist personali ja nende pereliikmeid, kes viibisid loendusmomendil välisriigis.

Loendustöötajate valikul arvestas Statistikaamet kohalike omavalitsuste soovitusi, kandidaatide keele- ja suhtlemisoskust ning usaldusväarsust. Aasta alguses korraldati loenduspersonalile koolitus. Loendustöötajatena said jätkata ainult need, kes pärast viiepäevast koolitust sooritasid testi. Rahandusministri määrus kinnitas loendustöötajate arvuks 6652, neist 4833 territoriaaljaoskondade loendajat, 490 asutuste loendusjaoskondade loendajat, 995 loendajate juhendajat, 167 ringkonnajuhatajat, 167 ringkonnajuhataja asetäitjat. 699 isikut määrati lisaks loendustöötajate reservi, et kasutada neid vajaduse korral. Tegelikult rakendati koos reserviga 6923 loendustöötajat.

2000. aasta jaanuarist kuni 30. märtsini said isikud, kes pidid loenduse ajal viibima välisriigis, anda andmeid loenduslehtede täitmiseks enne välisriiki lahkumist Statistikaametis või Statistikaameti kohalikes asutustes selleks volitatud töötajatele. Rahvaloenduse kvaliteedi kontrollimiseks korraldati 14. aprillist kuni 19. aprillini järeloküsitlus, mis hõlmas ühe protsendi Eesti elanikest ja kus küsitlejateks olid loendajate juhendajad.

Statistikaameti tulud majandustegevusest ja sihtotstarbelised laekumised, 1998–2000 (tuhat krooni)

Liik	1998	1999	2000
Tulud majandustegevusest (statistilise info müük)	836,4	706,8	1 253,8
Sihtotstarbelised laekumised	4 604,9	16 985,2	2 938,7
<i>Phare</i>	2 541,9	15 176,2	2 275,0
<i>UNICEF</i>	21,2	44,0	54,1
Maailmapank	1 597,4	511,7	–
Uuringud (küsitlajate võrgu tööd)	444,4	1 253,3	609,6

Maikuu hakati rahvaloendusel kogutud andmeid töötlema. Täidetud loenduslehed skaneeriti arvutisse ja töödeldi optilise tuvastamise tarkvaraga *Eyes & Hands* (Rootsi tarkvarafirmalt *ReadSoft AB*). Loenduslehed skaneeriti 22. septembriks. Selle tööga jõuti tänu ajakohasele tehnikale kavandatust üle kolme kuu varem valmis. Järgnes andmete kodeerimine ja loogiliste vastuolude lahendamine. Selleks sobiva unikaalse rakendustarkvara töötas välja Eesti tarkvarafirma AS *Abobase Systems*. Rakendustarkvara loomisel kasutati *Oracle Designer/2000* ja *Developer/2000* vahendeid, mis võimaldavad loendusega kogutud andmeid kodeerida, loogilisust kontrollida ja dubleerivad andmed eemaldada. Andmetöötluseks planeeriti 68 operaatoritöökohta kahes vahetuses. Kokku võeti andmetöötlusprotsessis erinevate ülesannete täitmiseks tööle 135 operaatorit. Tavaoperaatorite kodeerimistöö lõppes 10. oktoobril seoses anonüümse andmekogu moodustamisega. Tööd jätkas 40 vanemoperaatorit, kelle ülesandeks jäi lahendada keerulisemad probleemid. Kodeerimine ja loogilisuse kontroll lõpetatakse tervikuna, vähendades järk-järgult operaatorite arvu, 2001. aasta II kvartalis. AS Andmevara ja AS Küberneetika turvaspetsialistidega ühiselt väljatöötatud turvameetmed ja dokumentatsioon tagavad andmekaitse. Realiseeritud turvameetmetele on andnud positiivse hinnangu nii väliseksperdid kui ka asjatundjad Eestis.

Rahvaloenduse esialgsed tulemused avaldati 2000. aasta 24. juulil pressiteates ning septembris trükisena. Lõplikud loendustulemused avaldatakse etapiviisi 2001. ja 2002. aasta jooksul.

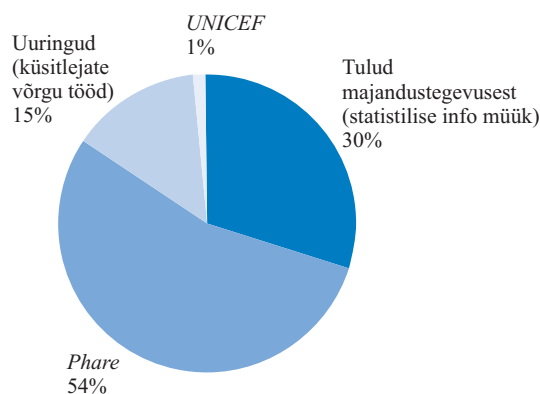
Rahvaloenduse maksumus ajavahemikuks 1995–2003 on 160 miljonit krooni. Üle poole sellest — ligi 82 miljonit krooni — kulus 2000. aastal. See summa hõlmab töötasusid, kulutusi tehnikavahenditele ja loendusmaterjali trükkimisele, loenduskaartide tegemisele jpm.

Rahvaloenduse tarbeks koostati tihe- ja hajaasustusalade digitaalsed kaardid, mis on edaspidi aluseks ka geoinfosüsteemi loomisele. Sellega on antud võimalus siduda statistilisi ja ruumiandmeid ning teha spetsiaalse tarkvara abil analüüse.

**Rahva ja eluruumide loenduse esmakokkuvõtteid
2000. aastal trükistes**

2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse esialgsed tulemused
Preliminary Results of the 2000 Population and Housing Census

Statistikaameti tulud majandustegevusest ja sihtotstarbelised laekumised, 2000

RAHVASTIKU- JA SOTSIAALSTATISTIKA

Rahvastiku-, haridus-, teadus-, kultuuri-, spordi-, õigus-, eluolu-, tervishoiu-, sotsiaalse kaitse, tööjõu- ja palgastatistika tootmiseks korraldas Statistikaamet 2000. aastal 62 vaatlust.

Rahvastiku- ja sotsiaalstatistikal on kolm andmeallikat: loendus, sündmusstatistika ja valikuuringud. Inimene või leibkond on põhiline uurimisobjekt, kuid kulutuste ja majandustegevuse andmeid küsitakse tervishoiu-, haridus-, kultuuri- ja sotsiaal-asutustelt (turvakodud jms).

Jätkusid pidevuuringud

2000. aastal jätkas Statistikaamet sotsiaalstatistika tootmiseks kaht pidevuuringut.

Tööjõu kvartaliuuring. 2000. aasta I kvartalist vastab tööjõu-uuringu küsimustik täielikult Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostat) soovitudele, st tegemist on harmoneeritud uuringuga. Nüüd saab nii tööhõivet kui ka tegelikku töötust Eestis võrrelda kõigi Euroopa Liidu riikide samade andmetega.

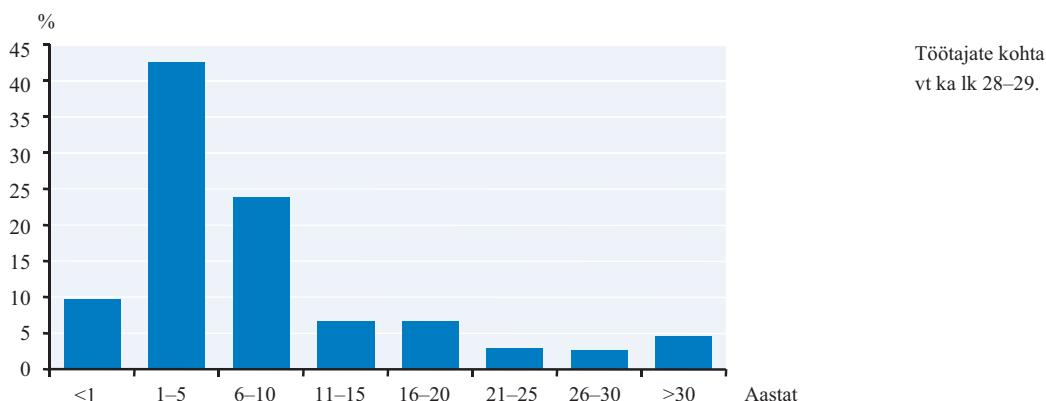
Leibkonna eelarve uuring. Uuringu eesmärk on saada ülevaadet elanikkonna tarbimiskäitumisest ja selle muutustest ajas. Statistikaamet alustas leibkonna eelarve uuringut 1995. aastal. Metoodikat uuendati põhjalikult 1998.–1999. aastal Maailmapanga rahalisel toetusel. Põhieesmärk oli tõsta uuringu kvaliteeti, ühitada uuringuandmed teiste andmeallikatega, luua parem baas makromajandusstatistikale. Eesti leibkonna-uuringu metoodika viidi vastavusse Eurostati leibkonna-uuringu metoodikaga. 2000. aastal uuriti leibkonna eelarvet juba täiendatud metoodika järgi.

Mitu ühekordset uuringut

Peale regulaarsete pidevuuringute korraldas Statistikaamet mitu sotsiaalsfääri ühekordset uuringut. Lõpetamisel on ajakasutuse harmoneeritud uuringu andmetöötlus. Inimeste ajakasutust uuriti Eestis esmakordselt. Saadud andmestik jääb baasiks edasistele sellelaadsetele uuringutele. Ajakasutuse uuringu metoodika ülevaade ja väljundtabelid avaldatakse 2001. aasta sügisel.

Toimus täiskasvanute koolituse uuring, mis on samuti harmoneeritud Eurostati samalaadse uuringuga. Uuring annab infot ettevõtetes täiskasvanute koolitusele tehtud kulutuste

Statistikaameti ametnikud staaži järgi, 1. jaanuar 2001

kohta. 2000. aastal valmis Statistikaametil koostöös Tallinna Pedagoogikaülikooli Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituudiga kõnesoleva uuringu tulemustel baseeruva analüütilise kogumiku "Täiskasvanud koolipingis" käsikiri.

Statistikaamet koostas koos TTÜ Eesti Majanduse Instituudiga 2000. aastal sotsiaalse arvepidamise maatriksi 1997. aasta kohta. Sotsiaalne arvepidamine on oluline lähteandmebaas riigi tasandil ühiskonda iseloomustavate näitajate arvutamisel.

Ilmusid analüütilised kogumikud

Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika valdkonnas on sihiks käsitleda andmestikku analüütiliselt, et pakkuda tarbijale seostatud ja paremini vastuvõetavat teavet. 2000. aasta lõpus jõudis lugeja lauale nii eesti kui inglise keeles elamumajandust ja elamistingimusi seostatult analüüsiv kogumik "Elamistingimused" ("*Living Conditions*"), mille põhieesmärk on vaadelda ühte valdkonda mitmest aspektist ja saada tervikpilt ühiskonnas toimuvast. Kogumik hakkab ilmuma iga kolme aasta tagant.

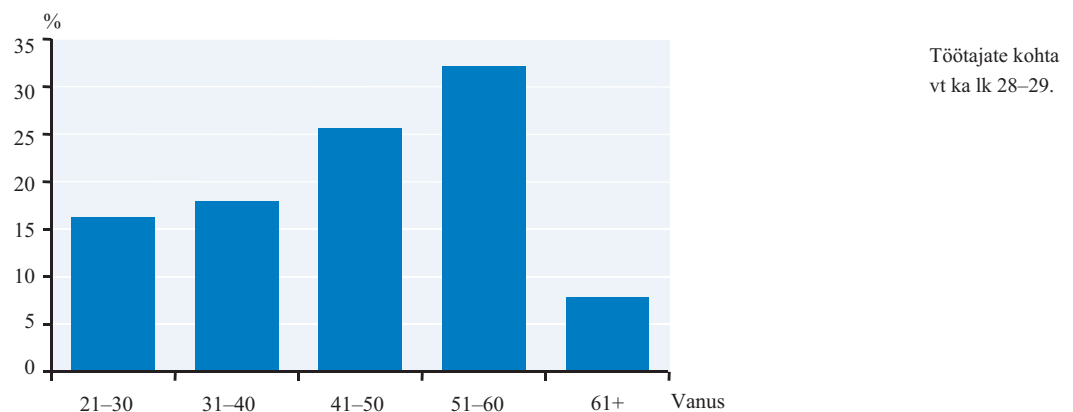
2000. aastal valmistati eesti ja inglise keeles avaldamiseks ette ka teist analüütilist kogumikku "Sotsiaaltrendid 2" ja "*Social Trends 2*". (Esimene samasisuline kogumik ilmus 1998. aastal.) Kogumik hõlmab enamiku valdkondi, mida rahvastiku- ja sotsiaalstatistika peab katma — rahvastik, elukvaliteet, sotsiaalne kaitse, kuritegevus, turvalisus, haridus, tervis, tulud-kulud. Põhitrendide esiletoomisele lisandub hetkeolukorra analüüs. "Sotsiaaltrendid" hakkab samuti ilmuma iga kolme aasta tagant, kusjuures rõhuasetus nihkub üha enam nii ühiskonna kui ka inimese heaolu mõõtmisele ja ühiskonnas toimuvate protsesside lahtimõtestamisele.

Rahvastikustatistika nüüd ka CD-ROM-il

Rahvastikustatistika tootmiseks jätkas Statistikaamet 2000. aastal tavapäraselt rahvastikusündmuste — sünni-, abielu-, abielulahutuse, surma- ja rändeandmete kogumist. Samal ajal töödeldi ja avaldati 1999. aasta rahvastikusündmuste andmed. Et 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse andmetöötlus veel kestis, arvatati 2000. aasta 1. jaanuari rahvaarv ja rahvastiku koosseisu andmed 1989. aasta rahvaloenduse tulemuste põhjal.

1999. aasta rahvastikustatistika ilmus kolme köite asemel ühes köites, mille juurde kuulus CD-ROM lisaandmestikuga. Andmete kasutajale muutus töö andmetega mugavamaks.

Statistikaameti ametnikud vanuse järgi, 1. jaanuar 2001

Rahvusvahelistele organisatsioonidele (Eurostat, ÜRO, Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, Euroopa Nõukogu) rahvastikuandmete edastamisel toimusid muudatused. Esmakordselt esitati Eesti rahvastikuandmed Eurostatile ühise andmekogumisprogrammi raames. Need andmed täiendasid Eesti rahvastikustatistikat Eurostati andmebaasis *New Cronos*. Statistikaamet rühmitas ja edastas rahvastikuandmed seekord ka viie statistilise piirkonna järgi.

Statistikatarbija soovib keskmise palga numbrit kiiresti teada saada

Palgastatistikas jätkusid 2000. aastal mitmed ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide pidevuuringud. Kõige töömahukamad neist on palgavaatlused. Et keskmine palk on nii sotsiaalne kui ka majanduslik näitaja ja statistikatarbija soovib seda kiiresti teada saada, siis muudavad töö pingeliseks ka lühikesed tähtajad. Keskmise palga kvartalstatistika peab valmis olema 50–55 päeva pärast kvartali lõppu. Tarbija huvitub üha rohkem ka ametiala järgi esitatud palgaandmetest. Statistikaamet toodab veel tööjõu liikumise ja vabade ametikohtade statistikat.

Aastal 2000 alustas Statistikaamet mitme uue vaatluse ettevalmistamist. Koostati küsimustik ühele suuremale vaatlusele “Tööandja kulutused töötajatele”, mis korraldatakse üheaegselt Euroopa Liidu liikmesriikides ja kandidaatriikides. Alustati tööjõukuluindeksite arvutamist pilootprojekti raames. Pilootprojekt on ettevalmistus pidevate indeksiseeriade juurutamiseks aastast 2002.

Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika väljaanded 2000. aastal

kvartalibülletään

Palk. *Wages and Salaries*

aastakogumikud

Elamistingimused. 1. jaanuar 2000. *Living Conditions. 1 January 2000*

Haridus. 1999/2000. *Education*

Kultuur. 1999. *Culture*

Leibkonna sissetulek ja kulutused. 1999. *Household Income and Expenditure*

Palk. 1999. *Wages and Salaries*

Rahvastik. 1999. *Population*

Rahvastiku vanuskoosseis. Linnad ja maakonnad. 1. jaanuar 2000. *Population Age Structure. Towns and Counties. 1 January 2000*

Teadus. 1999. *Science*

Tunnipalk. Oktoober 1999. *Hourly Wages and Salaries. October 1999*

Tööjõud. 1999. *Labour Force*

Vallarahvastik. 1. jaanuar 2000

analüütilised kogumikud

Elamistingimused

Living Conditions

ETTEVÕTLUSSTATISTIKA

Ettevõtlusstatistika tootmiseks korraldas Statistikaamet 2000. aastal 69 riiklikku statistilist vaatlust järgmistes valdkondades: ettevõtete rahandus, kaubandus, teenindus, tööstus, energia, ehitus, elamumajandus, investeeringud, kinnisvara, transport, side, turism ja majutus.

Ettevõtlusstatistikas on teoksil muudatusi

2000. aasta oli ettevõtlusstatistikale omamoodi pöördepunktiks. Tehti mõned küllalt olulised muudatused, kuid veel suurem rõhk langes 2001. aastasse planeeritud suurte ümberkorralduste ettevalmistamisele.

Statistikaameti infosüsteemi projekteerimise raames alustati vaatluste korraldamisel kasutatava majanduslikult aktiivsete üksuste kogumi ehk statistilise profiili arendamist. 2001. aastal saab juba kasutada statistilist profiili, mis sisaldab kõik vajalikud statistilised üksused — juriidiline üksus, ettevõtte, tegevusala üksus, kohalik üksus ja toimla. Valmistati ette ka päringute ja andmeuenduse süsteemi täiustamist seoses üleminekuga *Oracle*-keskkonnale.

Et 2000. aastal likvideeriti Statistikaameti piirkondlikud ja maakondade statistikabürood, koondus riigi kohta andmete kogumine Tallinnasse ja Statistikaametil tuli tööstus- ja energiastatistika ning ettevõtluse rahandusstatistika tootmine ümber korraldada, et saavutada väiksema arvu töötajatega kvaliteedilt ja kvantiteedilt sama tulemus.

Statistikaamet uuendas aastakogumiku "Teenindus. Turism. *Service Activities. Tourism*" sisu: lisati välisküllastajate motivatsiooni ja kulutuste uuringu, samuti piiriületuste, majutusettevõtete ja maksebilansi andmeid.

Esmakordselt avaldati ettevõtlussektori uurimis- ja arendustegevuse andmeid (1998. aasta andmed, kuukiri Eesti Statistika. *Estonian Statistics 2/2000*).

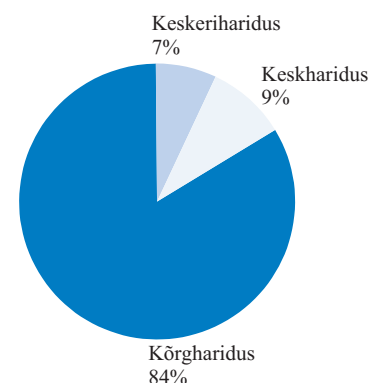
Alustati ettevõtlusstatistika uue aruandevormi "Tööstustooted" väljatöötamist. See põhineb Euroopa Liidu tööstustoodete klassifikaatoril *PRODCOM* ja annab palju täpsema pildi Eestis toodetavast. Esimest korda kogutakse selle aruandevormiga andmeid 2001. aastal 2000. aasta kohta.

Valmistati ette ka teine uus aruandevorm "Finantsnäitajad", mis annab ülevaate kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvate ettevõtete finantstehingutest. Selle aruandevormiga kogutavad andmed on vajalikud rahvamajanduse arvepidamises finantskonto koostamisel.

Statistikaameti ametnike rühmad hariduse järgi, 1. jaanuar 2001

	Kõrgemad ametnikud	Vanem-ametnikud	Noorem-ametnikud	Ametnikud kokku
Kõrgharidus	54	228	1	283
Keskeriharidus	-	22	3	25
Keskharidus	3	27	2	32
Kokku	57	277	6	340

Statistikaameti ametnikud hariduse järgi, 1. jaanuar 2001

Töötajate kohta vt ka lk 28–29.

Et eesmärk on toota rohkem, kvaliteetsemat ja rahvusvaheliselt võrreldavat, eelkõige majandusanalüüsiks sobivat statistikat, siis koostas Statistikaamet 2000. aastal veel kolmandagi uue aruandevormi — EKOMAR.

Uus aastaaruanne EKOMAR ühendab seni eraldi olnud aruanded

Kuu- ja kvartalstatistika tootmiseks on võimalik märkimisväärselt vähendada ettevõtetele küsitavate andmete hulka. Tulevikus keskendutakse peamiselt kiiretele trendinäitajatele. Statistikaamet, konsulteerinud enne nii andmeesitajate kui ka statistikatarbijatega, vähendab 2001. aastast lühiajastatistika tootmiseks andmete kogumist.

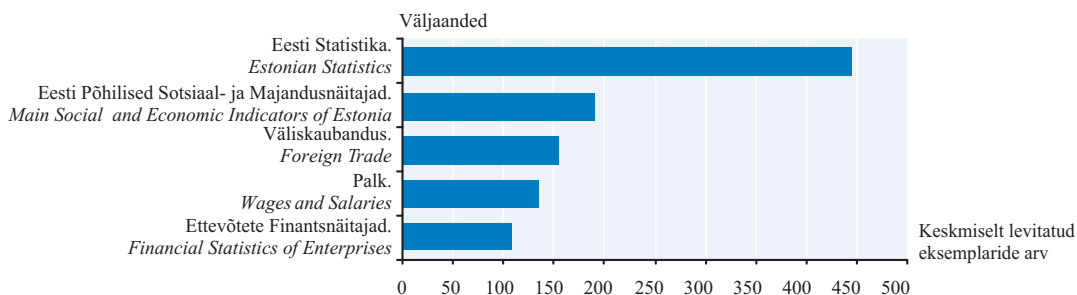
Ettevõtete aastaandmeid küsitakse aga 2000. aasta kohta uuendatud aastaaruandega. Ettevõtte kompleksne kalendriaasta aruanne (EKOMAR) välistab aastaandmete dubleeriva küsimise, parandab andmete võrreldavust, on ülevaatlikum ja teatud lõikudes põhjalikum. Selle juurutamine ei katkesta statistilisi aegridu. Et uus aruanne nõuab andmeid, mida varem ei küsitud, teavitas Statistikaamet ettevõtteid korduvalt 1999. ja 2000. aasta jooksul.

Aastaaruanne ühendab uuendatud kujul mitu senist statistilist aruannet. Eraldi jäävad vaid sellised aruanded, mille esitamise tähtaega ei saa lükata 1. juulile või mis mõnel muul põhjusel ei sobi EKOMAR-i. Üldjuhul ei kuulu uude aruandesse mahuandmed. EKOMAR on küll ühtne aruandepakett, kuid iga ettevõtte esitab sellest oma põhitegevusalale ja suurusele vastava aruannete komplekti. Igale tegevusalale on lähenetud individuaalselt, arvestades kauba või teenuse tootmise omapära. Samas on põhiandmestik ühesugune, võimaldamaks teha võrdlusi.

EKOMAR-i esitavad kõik ettevõtted, välja arvatud põllumajanduse, metsamajanduse, jahinduse, kalanduse ja finantsvahendusega tegelejad. Statistikaamet on huvitatud koostööst raamatupidamise tarkvara tootjatega, et statistiline arvestus edaspidi valutult ettevõtte raamatupidamisse integreerida. EKOMAR-i koostamisel on arvestatud riigis toimivat raamatupidamisseadust. Rakenduse on leidnud nii Raamatupidamise Toimkonna, Raamatupidajate Kogu kui ka Audiitortevõtte Nõukogu nõuanded.

Statistikaamet valmistas 2000. aastal ette võimaluse esitada EKOMAR elektrooniliselt. Ettevõtted saavad edastada oma andmed Interneti kaudu juba 2001. aastal.

Kord kuus või kvartalis ilmuvate statistikaväljaannete TOP 5, 2000

Toodete kohta vt ka lk 21–23.

Eestikeelsed definitsioonid korrastatud

2000. aastal täpsustati ja kooskõlastati Euroopa Liidu 1996. aasta 20. detsembri õigusaktis *Council Regulation (EC, EURATOM) No 58/97* esitatud, ettevõtlust iseloomustavate näitajate definitsioonide eestikeelset tõlget. Lähtuti põhimõttest, et eestikeelsed definitsioonid ei tohi sisult vastuollu minna Euroopa Liidu õigusaktis toodutega, kuid peavad kasutajaile üheselt mõistetavalt avama sisu. Statistikaameti definitsioonide korrastamiseks loodud töögrupis osalesid ka Tallinna Tehnikaülikooli, Tartu Ülikooli, ettevõttere registri ja audiitorfirma KPMG Estonia spetsialistid. Korrastatud definitsioonid on avaldatud EKOMAR-i täitmise juhendites.

Ettevõtlusstatistika väljaanded 2000. aastal

aastakogumikud

Ehitus. 1999. *Construction*
 Energiabilanss. 1999. *Energy Balance*
 Ettevõtete majandusnäitajad. 1998. *Financial Statistics of Enterprises*
 Investeeringud põhivarasse. 1998. *Investments in Fixed Assets*
 Rahandussuhtarvud. 1998. *Financial Key Ratios*
 Teenindus. Turism. 1999. *Service Activities. Tourism*
 Transport. Side. 1999. *Transport. Communications*

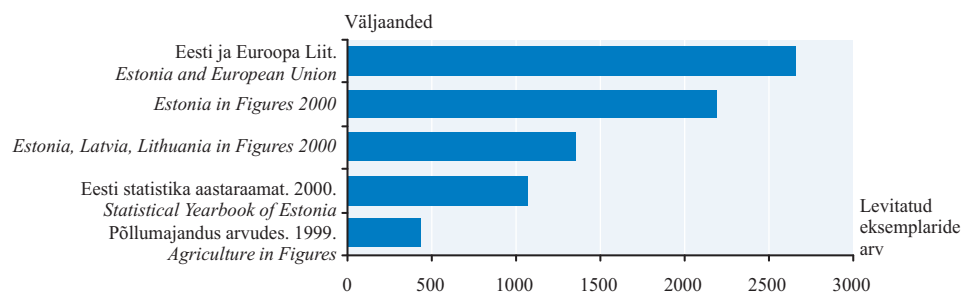
kvartalibülletäänid

Ehitus
 Ettevõtete Finantsnäitajad. *Financial Statistics of Enterprises*
 Investeeringud Põhivarasse
 Kaubandus. Majutus. Toitlustus. *Trade. Accommodation. Catering*
 Kinnisvaratehingud
 Teenindus. Turism. *Service Activities. Tourism*
 Transport. Side. *Transport. Communications*
 Tööstus

kuubülletään

Majutus. *Accommodation*

Kord aastas ilmuvate statistikaväljaannete TOP 5, 2000

Toodete kohta vt ka lk 21–23.

PÕLLUMAJANDUS- JA KESKKONNASTATISTIKA

2000

Põllumajandusloendus tulekul

2000. aastal jätkas Statistikaamet põllumajandusloenduse ettevalmistust. Taasiseseisvunud Eesti esimene põllumajandusloendus on kavas 2001. aasta 15.–29. juulil. Loenduse eesmärk on saada põllumajanduse kohta riigile vajalikke põhjalikke ja täpseid andmeid, mida on võimalik kasutada põllumajanduse ja maaelu korraldamisel. Loenduse objektid on põllumajanduslikud majapidamised ja kodumajapidamised.

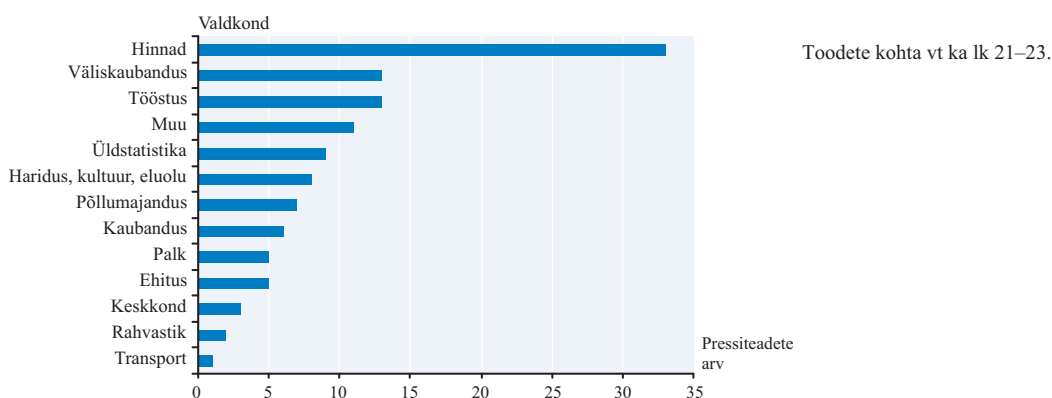
12. aprillil 2000 võttis Riigikogu vastu põllumajandusloenduse seaduse. 13. juulil kinnitas valitsus põllumajandusloenduse loenduslehtede vormid ja loenduseeskirja. 13. novembril kinnitas rahandusminister loendustöötajate koormusnormid ja loendustulemuste tabelivormid. Statistikaamet koostas valitsuse määruse eelnõu loendustöötajate töö tasustamise ja kulude kompenseerimise korra ja määrade kehtestamise kohta. Kõigis maakondades ning Tallinnas, Tartus, Pärnus, Kohtla-Järvel ja Narvas moodustati põllumajandusloenduskomisjonid. Kohalikud omavalitsused esitasid Statistikaametile loendusobjektide nimekirja. Trükiti loenduslehed, valmistati ette abidokumente ja loendustöötajate koolitusprogramme.

Põllumajandusstatistika tootmiseks uus aruandevorm

Põllumajandusstatistika tootmiseks korraldas Statistikaamet 2000. aastal 23 riiklikku statistilist vaatlust. Need hõlmasid nii suuri kui ka väikseid põllumajandustootjaid ja põllumajandussaaduste töötlejaid. Põllumajandustootjatelt koguti andmeid maakasutuse, loomade ja lindude arvu, toodetud ja müüdud põllumajandussaaduste koguse ja müügihinna kohta. Põllumajandussaadusi töötlevatelt ettevõtetelt koguti andmeid põllumajandustootjatelt kokkuostetud loomade, piima ja teravilja kohta. Tootmisvahendite ostuhindu ja põllumajandussaaduste müügihinna koguti eesmärgil arvutada ja avaldada nende muutus hinnaindeksitena.

2000. aastal jätkus Euroopa Liidu õigusaktidega harmoneeritud riikliku põllumajandusstatistika tootmine ning täiustamine. Et ettevõtte kompleksne kalendriaasta aruanne EKOMAR, mis on kasutusel 2001. aasta jaanuarist, ei haara põllumajandus-, metsamajandus-, jahindus- ja kalandusäriühinguid, siis koostas Statistikaamet 2000. aastal nendele äriühingutele omaette aruandevormi. Kogutavad andmed võimaldavad pidada teiste riikidega võrreldavat majandusarvestust. Põllumajanduse majandusarvestust peab Statistikaamet koostöös Põllumajandusministeeriumiga Euroopa Liidu meetodika põhjal.

Statistikaameti pressiteated valdkonniti, 2000

Keskkonnastatistika säästvamast ühiskonnast huvitatuile

Inimtegevuse mõju keskkonnale ja keskkonna parandamise meetmeid kajastas 2000. aastal 22 riiklikku statistilist vaatlust järgmistes valdkondades: maavaravarud, jäätmekäitlus, veemajandus, õhusaastamine, osoonikihile ohtlikud kemikaalid, raskemetallide ja pestitsiidide kasutamine, metsaraie, jahindus ja kalapüük; keskkonnakaitsekulutused, keskkonnakaitse järelevalve, maa rekultiveerimine, inimeste tervisekaitse, liigi- ja koosluskaitse, veekogude asustamine kaladega ning metsauuendamine. Keskkonna seisundist teavitamiseks avaldas Statistikaamet valitud mõõtmispunktide õhu ja sademete saastatuse näitajad kord kuus. Andmeid saadi ka administratiivsetest registritest ja asutuste andmekogudest.

Keskkonnaandmeid kogub mitu asutust, kasutades erinevaid meetodeid. Riikliku keskkonnastatistika tootmisel Statistikaametis toob see igal aastal kaasa hulga tööd meetodite ühtlustamiseks. Ühiskonna säästev areng eeldab sotsiaal- ja majandusnäitajatega koos ka keskkonnanäitajate arvestamist. Sellest tuleneb, et keskkonnastatistikat peab tootma samade põhimõtete järgi mis sotsiaal- ja majandusstatistikatki.

Et iseloomustada paremini inimtegevuse mõju keskkonnale, rakendas Statistikaamet 2000. aastal esimest korda kolmemõõtmelist näitajatemaatriksit. Need näitajad toovad esile inimese põhjustatud keskkonnaprobleemid — bioloogilise mitmekesisuse kadumine, jäätmed, kliimamuutus, linnastumine, osoonikihi hõrenemine, ressursside kasutamine, toksilised kemikaalid, vee saastumine ja veevarude vähenemine, õhu saastumine. (Vt keskkonnastatistika aastakogumik "Keskkond. 1999. *Environment*". Statistikaamet. Tallinn. 2000).

Põllumajandus- ja keskkonnastatistika väljaanded 2000. aastal

aastakogumikud

- Keskkond. 1999. *Environment*
- Keskkond arvudes. 1999. *Environment in Figures*
- Keskkonnakaitsekselised kulutused. 1999. *Environmental Protection Expenditures*
- Kevadised külvipinnad 2000
- Põllumajandus. 1999. *Agriculture*
- Põllumajandus arvudes. 1999. *Agriculture in Figures*
- Sügiseseid põllutööd 2000
- Taimekaitsevahendite kasutamine. 1999. *Use of Pesticides*

poolaastabülletään

- Metsamajandus. *Forestry*

kvartalibülletään

- Loomakasvatus

HINNASTATISTIKA

2000. aastal jätkas Statistikaamet tarbijahinnaindeksi, tööstustoodete tootjahinnaindeksi, ehitushinnaindeksi, remondi- ja rekonstrueerimistöode hinnaindeksi, ekspordihinnaindeksi ja impordihinnaindeksi arvutamist ja avaldamist. Selleks vajalikud andmed saadi kuue riikliku statistilise vaatlusega.

Hinnaindeksid jälgivad Eesti arengut

2000. aastal avaldati tarbijahinnaindeksit baasil 1997 = 100, mis oli kasutusel alates 1998. aastast. Seoses elanikkonna kulutuste struktuuri teisenemise ning uute kaupade ja teenuste muutumisega igapäevase tarbimise osaks tehti ettevalmistusi uue tarbijahinnaindeksi kasutuselevõtuks alates 2001. aasta jaanuarist. Põhilised erinevused uue ja vana indeksi vahel on järgmised.

Uus kaalusüsteem vastab elanikkonna 2000. aasta keskmisele kulutuste struktuurile. Kulutused on mõlemal juhul grupeeritud rahvusvahelise klassifikaatori *COICOP* (*Classification of Individual Consumption by Purpose*) alusel. Arvesse võetavate kaupade ja teenuste nimistu pikenes 470-st 509-ni. Nende kaupade ja teenuste hindu registreeritakse iga kuu kümnes Eesti linnas. Uuteks alagruppideks on andmetöötlusseadmed, mobiilside ja muu kindlustus (autokindlustus oli nimistus juba varem).

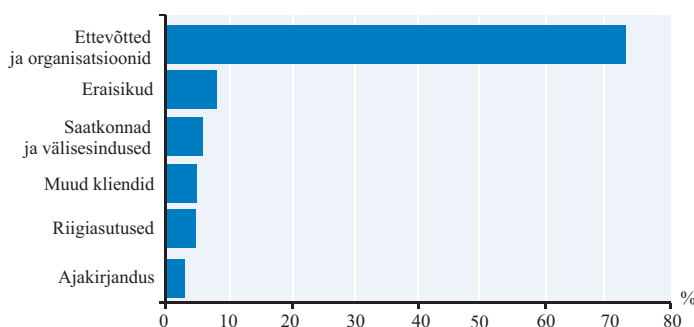
2001. aasta indekse ühendamisel varasemate perioodide indeksitega jääb ühendavaks kuuks detsember 2000.

Alates 2001. aastast ajakohastatakse kaalusüsteemi ning arvutuste aluseks olevaid baashindu igal aastal.

Ehitushinnaindeks ning remondi- ja rekonstrueerimistöode hinnaindeks on plaanitud üle viia baasile 2000 = 100 (praegu 1997 = 100) 2002. aasta I kvartalist. Indeksites arvesse võetavate etalonprojektide baasmaksumuse saamiseks lasti need spetsialistidel hinnata 2000. aasta hindades ning alustati saadud informatsiooni töötlemist.

Ekspordi- ja impordihinnaindeksi alagrupid olid kuni 1999. aastani moodustatud, järgides Eesti Kaupade Nomenklatuuri jaotisi, alates 2000. aastast kasutatakse grupeerimise alusena Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatorit.

Statistikaametile infopäringute esitajad, 2000

Tarbijate kohta vt ka lk 21–23.

Tarbijahindade harmoneeritud indeks võimaldab võrrelda nii EL liikmes- kui ka kandidaatriike

Alates 2001. aasta jaanuarist peavad Euroopa Liidu kandidaatriigid, nende hulgas ka Eesti, liikmesriikidega võrdsetel alustel edastama Euroopa Liidu statistikaametile (Eurostat) tarbijahindade harmoneeritud indeksit (*Harmonized Index of Consumer Prices — HICP*) koos kõigi alajaotustega. Erinevalt tarbijahinnaindeksist, mille kaalusüsteem vastab Eesti elanikkonna keskmisele kulutuste struktuurile, tuleb tarbijahindade harmoneeritud indeksis arvesse võtta Eesti territooriumil tehtud kulutused, s.t lisada sissesõitnute eratarbimiskulutused. Et alustada nõuetele vastava indeksi tootmist, tuli lisaks eestimaalaste tarbimise struktuurile välja selgitada ka Eestit külastavate inimeste eratarbimise struktuur ning need omavahel ühendada.

Kuni 2000. aasta detsembrini nõudis Eurostat kandidaatriikidelt ainult 12 põhigrupi-indeksi ja koondindeksi esitamist. Alates jaanuarist 2001 ulatub edastatavate indeksite arv 133-ni. Riikide võrreldavuse huvides on tarbijahindade harmoneeritud indeksi arvutamine rangelt reglementeeritud mitmete Euroopa Liidu õigusaktidega. Eurostat avaldab iga kuu varem kindlaksmääratud tähtaegadel liikmesriikide indeksid ning Euroopa Liidu koondindeksi, samuti Euroopa Rahaliidu tarbijahindade koondindeksi (*Monetary Union Index of Consumer Prices — MUICP*).

Euroopa Võrdlusprogramm arengujärgus

Statistikaamet osaleb Euroopa Võrdlusprogrammis (*European Comparison Programme — ECP*) ja edastab Eurostatile selle raames ettenähtud andmeid. 1999. aastal algas võrdlusprogrammi laiaulatuslik reform, mille käigus viiakse kandidaatriikide osalemine samadele alustele Euroopa Liidu liikmesriikidega. Reform jõuab lõpule aastal 2001. 2001. aasta tulemused peaksid kandidaat- ja liikmesriikidel olema juba täielikult võrreldavad.

1993. ja 1996. aastal osales Eesti nn II grupis, kus kõik vaatlused tehti ühe aastaga. Ülemineku periood on tingitud eelkõige esitatavate tarbekaupade hindade kogumise eripärast. Euroopa Liidu liikmesriikides on juba palju aastaid kasutusel nn *rolling benchmark approach* ehk tarbekaupade hindade kogumise kolmeaastane tsükel, kus igal aastal kogutakse 1/3 tarbekaupade tegelikud hinnad ning ülejäänud 2/3 kaupade hinnad saadakse eelmise tsükli hindade indekseerimisel hinnaindeksitega. 2000. aastal koguti teise kolmandiku tarbekaupade hinnad. Lisaks tarbekaupade hindadele esitab Statistikaamet võrdlusprogrammi raames igal aastal veel järgmisi rangete reeglite järgi kokkupanud osi: investeerimiskaupade hinnad, ehitusprojektide maksumus, hinnaindeksid, keskmised palgad, keskmised üürid ja detailne tarbimise meetodil arvutatud sisemajanduse koguprodukt.

Hinnastatistika väljaanne 2000. aastal

kvartalibülletään

Ehitushinnaindeks

MAKROMAJANDUSSTATISTIKA

Makromajandusstatistika tootmiseks korraldas Statistikaamet 2000. aastal seitse riiklikku statistilist vaatlust järgmistes valdkondades: rahvamajanduse arvepidamine, sisemajanduse koguprodukt, valitsemissektori rahandus, kasumitaotluseta organisatsioonid, kindlustus, rahanduse abitegevus ja väliskaubandus. Rahvamajanduse arvepidamine seisneb peamiste riigi koondnäitajate arvutamises aastate kohta ja ka piirkonniti. Sisemajanduse koguprodukt arvutatakse kvartali kohta.

Esimest korda pakkumise ja kasutamise tabelid

2000. aasta oluliseks saavutuseks tuleb lugeda Eesti majanduse pakkumise ja kasutamise tabelite avaldamist 1997. aasta kohta. Statistikaamet alustas tabelite koostamist 1996. aastal, töö jõudis lõpule 2000. aastal. Pakkumise ja kasutamise tabelid näitavad rahvamajanduse tegevusalade vahelisi seoseid, mis tekivad kaupade ja teenuste realiseerimise (pakkumise) ja ostmise (kasutamise) käigus. Nad annavad üksikasjaliku ülevaate kaupade ja teenuste ringlusest.

Pakkumise ja kasutamise tabelid on olulised statistika kvaliteedi seisukohalt. Nende abil on võimalik leida ja kõrvaldada vigu lähteandmestikus. Pakkumise ja kasutamise tabelite koostajad juhendusid rahvusvaheliselt aktsepteeritud meetodikast, mida on kirjeldatud Euroopa Liidu rahvamajanduse arvepidamise reeglite ja definitsioonide kogumikus "European System of Accounts. ESA 1995" ja ÜRO 1999. aasta väljaandes "Handbook of Input-Output Table Compilation and Analysis".

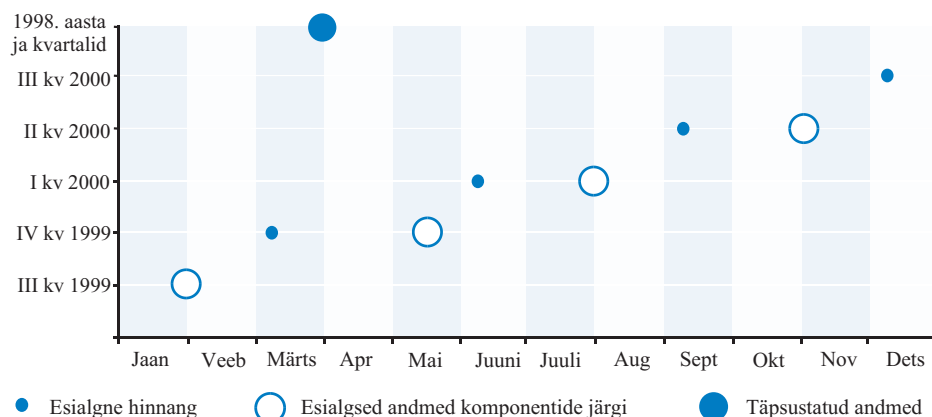
Kvartali esialgse SKP avaldamistähtaeg lüheneb

Majanduskasvu esialgne hinnang avaldatakse 65 päeva pärast kvartali lõppu ühe näitajana kogu majanduse kohta tervikuna. Hinnang arvutatakse administratiivsete andmeallikate andmete ja lühiajastatistika alusel. Kompleksse meetoodika ja statistiliste andmeallikate põhjal arvutatud kvartaalse SKP avaldas Statistikaamet 2000. aastal 120 päeva pärast kvartali lõppu. Kvartaliandmed korrigeeritakse ka sesoonselt, mille tulemusena on võimalik esitada trend, mis on vaba sesoonsest kõikumisest.

Kvartali SKP esialgsete andmete avaldamine Statistikaametis 2000. ja 2001. aastal on skemaatilisel kujutatud sellel ja järgmisel leheküljel. On näha, et 2001. aasta kvartalite SKP esialgsed andmed komponentide järgi avaldatakse tervelt kuu varem kui 2000. aasta kvartalite kohta.

Avaldamistähtaegade ettepoole nihutamine on 2000. aasta töö tulemus. 2000. aastal töötati ettevõtlusstatistikas välja ettevõtetelt kvartaliandmete kogumise uued, lühemad ja lihtsamad aruandevormid, mis tagavad andmete kiirema esitamise Statistikaametile.

Kvartali SKP avaldamine 2000. aastal . . .

Euroopa Liidu rahvamajanduse arvepidamise reeglistik nüüd ka eesti keeles

2000. aastal viidi lõpule Euroopa Liidu rahvamajanduse arvepidamise reeglite ja definitsioonide kogumiku “*European System of Accounts. ESA 1995*” (ESA 95) tõlkimine eesti keelde. Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteem on rahvusvaheliselt harmoneeritud arvepidamise raamistik, mis kirjeldab süstemaatiliselt ja detailselt kogumajandust (regiooni, riiki või riikide rühma), selle komponente ja seoseid teiste kogumajandustega. Tõlkijad on Tallinna Tehnikaülikooli teadlased koostöös Statistikaameti töötajatega. Tõlkimisel osales ka Eesti Panga, Kindlustusinspektsiooni ja Rahandusministeeriumi töötajaid. Raskeim oli töö oskussõnavaraga: paljud vananenud oskussõnad uuendati ja loodi ka uusi, sest mitmeid eesti keeles varem polnudki.

Valmisid SKP andmeallikate ja arvestusmeetodite kirjeldused

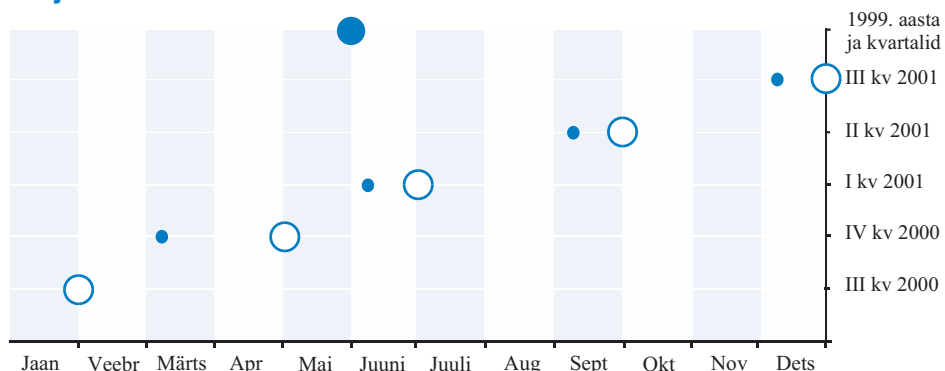
2000. aastal valmis sisemajanduse koguprodukti arvestuse andmeallikate ja arvestusmeetodite kolm olulist detailset kirjeldust: mittevaaeldud majanduse (varimajandus) uuring (1997. aasta kohta); rahvamajanduse arvepidamise andmeallikad ja arvestusmeetodid (1998. aasta kohta); kvartaliarvepidamise andmeallikad ja arvestusmeetodid (1998. aasta kohta). Kõik kolm on ingliskeelsed. Esimesed kaks tellis Euroopa Liidu statistikaamet (Eurostat). Kolmas on Statistikaameti ja Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) koostöö tulemus ning selle avaldab OECD. Need materjalid sisaldavad metaandmestikku, st andmeid kirjeldavat andmestikku. Rahvamajanduse arvepidamise andmeallikate ja arvestusmeetoditega on võimalik tutvuda Statistikaameti veebilehel www.stat.ee.

Väliskaubandusstatistika ka põhikaubandussüsteemi järgi

Statistikaamet avaldas 2000. aastal väliskaubandusstatistikat kord kuus pressiteates ja kuukirjas Eesti Statistika. *Estonian Statistics*, kord kvartalis väliskaubandusstatistika bulletäänis Väliskaubandus. *Foreign Trade* ja mitmes statistilises aastakogumikus. Esialgne kuustatistika tehakse tarbijale kättesaadavaks viis nädalat pärast aruandeperioodi lõppu. Täpsustatud andmed avaldatakse uuesti igal järgneval kuul. Varasemate aastate andmeid täpsustatakse väljaannetes kaks korda aastas.

Et väliskaubandusstatistikat on palju, ei ole võimalik kõike trükis avaldada. See aga ei tähenda sugugi, et tarbija seda vajadusel kasutada ei saa. Väliskaubandusstatistikat saab Statistikaametist tellida päringuga. 2000. aastal vastati üle 800 päringule väliskaubandusstatistika kohta.

... ja 2001. aastal

Suurim muutus väliskaubandusstatistikas oli, et alates jaanuarist 2000 avaldab Statistikaamet Eesti Panga ettepanekul ja lähtudes põhikaubandussüsteemi prioriteetsusest Euroopa Liidus väliskaubandusstatistikat valdavalt põhikaubandussüsteemi järgi. Varem kasutusel olnud üldkaubandussüsteemiga võrreldes on ekspordist välja jäetud reeksport tolliladudest; import ei sisalda kaupade sissevedu tolliladudesse, vaid lisaks võetakse impordina arvele kaubad tolliladudest siseriinglusesse tarbimiseks või töötlemiseks. Üldkaubandussüsteemi järgi algavad andmete aegread 1992. aastast ja põhikaubandussüsteemi järgi 1995. aastast.

Jätkus 1999. aastal Eurostati algatatud pilootprojekt väliskaubandusstatistika valdkonnas, mille peamisi eesmärke oli edastada Eesti väliskaubanduse detailset kuustatistika Eurostati väliskaubanduse andmebaasile *Comext* (sisaldab nii Euroopa Liidu kui ka paljude teiste Euroopa riikide, aga näiteks ka Kanada, USA ja Jaapani väliskaubandusandmeid). 2000. aastal sisestati *Comext*'i Eesti kuuandmed ajavahemiku 1995–1999 kohta ning alustati andmete esitamist iga kuu. Andmete kogumise kõrval oli pilootprojekti oluline eesmärk võimaldada osalevatele riikidele pääs *Comext*'i andmebaasi. 2000. aasta lõpust saab Statistikaamet kasutada seda andmebaasi statistika tootmiseks. Projekti raames võrreldi Eesti väliskaubanduse andmeid andmetega, mida teised riigid esitavad Eesti kohta (nn peegelstatistika) — märkimisväärseid erinevusi ei avastatud.

**Makromajandusstatistika
väljaanded 2000. aastal**

kvartalibülletään

Väliskaubandus. *Foreign Trade*

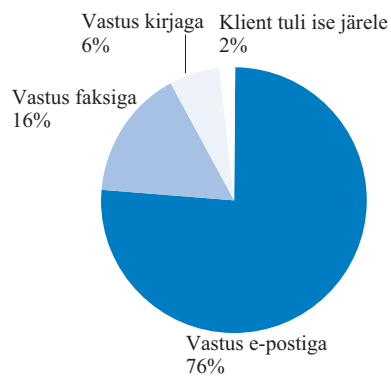
aastakogumikud

Eesti rahvamajanduse arvepidamine. 1998. *National Accounts of Estonia*

Eesti sisemajanduse koguprodukt. *Gross Domestic Product of Estonia*

Väliskaubandus 1999. *Foreign Trade*

Statistikaameti infopäringuvastused Statistikaameti vastatud infopäringud, 1998–2000 vastamisviisi järgi, 2000

Toodete kohta vt ka lk 21–23.

Aasta	Väliskaubandus- statistika päringud Eestist	Väliskaubandus- statistika päringud välismaalt	Muud päringud Eestist	Muud päringud välismaalt	Kokku
1998	316	108	248	242	914
1999	456	232	287	288	1 263
2000	546	295	400	382	1 623

TOOTED JA TARBIJAD

Õppurid on statistikaraamatukogu agarad külastajad

Neljandat aastat on avaliku statistikaraamatukogu külastajate ja teenindajate käsutuses avarad, hästi sisustatud ruumid. Paremad tingimused on oluliselt mõjutanud külastatavust. Lugemissaali külastajate arv kasvas 2000. aastal 7650-ni, kusjuures 6673 kasutas kirjandust avariulitelt ja 977 ostis Statistikaameti väljaandeid. Koopiaid tehti 4210 lehte. Lugemissaalis on lugejate käsutuses Interneti-ühendusega arvuti. Nädala uudiskirjandust tutvustab stend.

Eriti agarad lugemissaali külastajad olid üliõpilased ja õpilased. Üliõpilastele korraldati seitse kogusid tutvustavat loengut.

Raamatukogu jätkas 2000. aastal traditsioonilist väljaannete vahetust teiste riikide statistikaorganisatsioonidega. Teiste riikide statistikaväljaannete kogu on seetõttu Statistikaametil Eesti täiuslikem. Kogud täienesid 1343 vahetusteavikuga, millele lisandus annetustena 347 ja ostetuna 79 teavikut. Seega täienes raamatukogu fond 2000. aastal 1769 teavikuga. Seisuga 31. detsember 2000 oli raamatukogu fondi suurus 13 867 teavikut.

Statistikaväljaanne on statistika avaldamise vorm

Statistikaameti kataloog "Statistikaväljaanded. 2000. *Statistical Publications*" tutvustab 58 väljaannet, millest kolm on kuubülletäänid, 12 kvartalibülletäänid, üks poolaastabülletään, 38 aastakogumikud ja neli ühekordsed väljaanded. 43 väljaannet on kakskeelsed (eesti ja inglise keel), 11 eestikeelsed ja neli ingliskeelsed.

Enamik Statistikaameti väljaandeid olid 2000. aastal kättesaadavad nii trükisena kui disketil (*MS Word 97* või *MS Excel 97*), kaks *CD-ROM*-il.

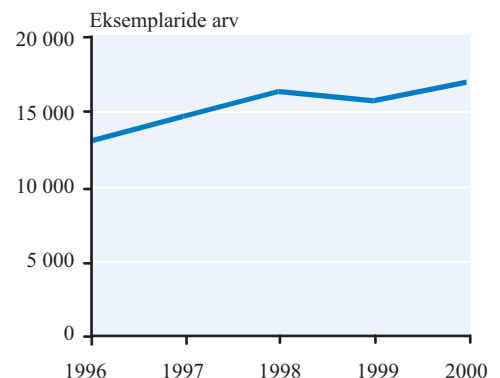
"Eesti statistika aastaraamat. 2000. *Statistical Yearbook of Estonia*" jõudis teist aastat lugejani nii trükisena kui ka *CD-ROM*-il, kusjuures *CD-ROM* esitab trükisega võrreldes pikemaid aegridu ja piirkondlikku statistikat. Rahvastikustatistika aastakogumik "Rahvastik. 1999. *Population*" ilmus esimest korda kolme köite asemel ühes köites, mille juurde kuulus *CD-ROM* lisaandmestikuga. Mõlemal nimetatud *CD-ROM*-il on andmete esitamise peamine tarkvara *PC-AXIS for Windows*, mis on välja töötatud Rootsi 1990. aasta rahvaloenduse andmete esitamiseks ja mida nüüdseks kasutavad statistiliste andmete levitamiseks kõik Põhjamaad.

Väljaanded ja nimetused, 1994–2000

Aasta	Väljaanded	Nimetused*
1994	51	105
1995	46	99
1996	46	117
1997	52	118
1998	59	120
1999	59	117
2000	58	127

*Sisaldab kõik kord aastas ilmuvad väljaanded ja perioodika üksiknumbrid.

Statistikaväljaannete levi, 1996–2000

2000. aasta uued väljaanded olid kuubulletään Eesti Põhilised Sotsiaal- ja Majandusnäitajad. *Main Social and Economic Indicators of Estonia*, taskuteatmik "Eesti ja Euroopa Liit. *Estonia and European Union*", keskkonnastatistika aastakogumik "Keskkond. 1999. *Environment*", "2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse esialgsed tulemused" jt. Väljaande "*The Baltic and the Nordic Countries*" kirjastas Läti Statistika Keskbüroo, kuid sellele esitas andmeid ka Statistikaamet.

Statistikatrukkis muutub lähiaastatel järjest rohkem raamatuks, milles sisu lugejasõbraliku esitamise kõrval on rõhku pandud ka kujundusele. Arvandmete lausesitamine jääb elektrooniliste vahendite pärusmaaks. Avaliku elektroonilise andmebaasi kavandamisel jõuti 2000. aastal konkreetse lahenduseni, nii et 2001. aastal võiksid alata tööd andmete kandmiseks sellesse andmebaasi, et teha andmebaas tarbijale veebilehe kaudu kättesaadavaks.

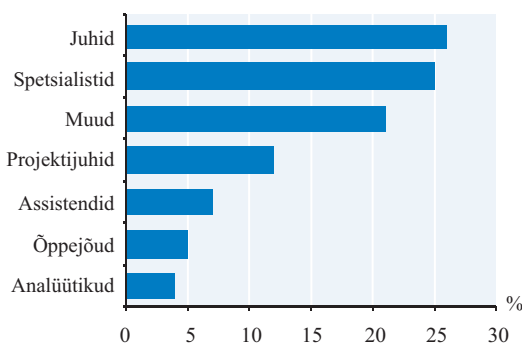
2000. aastal levitas Statistikaamet statistikaväljaandeid ligi 21 000 eksemplari (trükised, disketid, CD-ROM-id). 41% eksemplaridest jõudis kasutajani tasuta. Statistika-väljaandeid saavad tasuta Riigikogu, Presidendi Kantselei, Peaministri Büroo, ministeeriumid, ametid ja inspeksioonid. 98% klientidest eelistas saada statistikaväljaannet trükisena, 2% elektroonselt. 80% statistikaväljaannetest telliti Eestist ning 20% välismaalt. 2000. aastal lisandus 305 uut tellijat. 54 neist olid haridusasutused.

CD-ROM on hea, veebilehe andmebaas veelgi parem

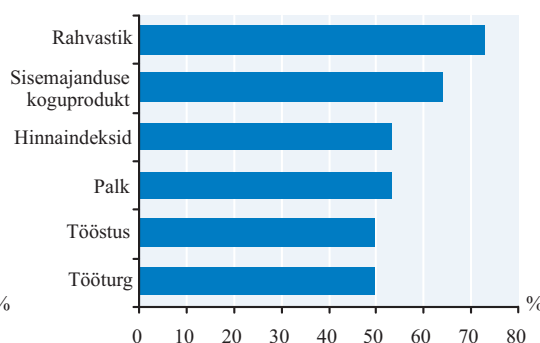
CD-ROM "Eesti statistika aastaraamat. *Statistical Yearbook of Estonia*" ilmus 2000. aastal teist korda. Sellel on statistilisi andmeid esitatud neljas vormingus: ASCII, HTML, PC-AXIS ja Excel. PC-AXIS võimaldab esitada statistikat tabelite ja diagrammidena. Kasutaja saab andmeid ise agregeerida, koostada andmebaasi tabelitest uusi tabelleid, opereerida andmetega tabeli sees ja tabelite vahel, kanda tabelleid üle teistesse vormingutesse jms. Selleks et välja selgitada CD-ROM-i tarbija eelistusi, andme-esitustarkvara PC-AXIS kasutamissagedust ja populaarsemaid statistikavaldkondi, korraldas Statistikaamet 2000. aasta novembris tarbijaküsitluse (vt diagrammid allpool).

Tarbijaküsitlusest selgus, et kõige rohkem kasutati CD-ROM-il olevat statistilist infot tööülesannete täitmisel, teisel kohal oli kasutamine õpingutes. Peaaegu pooled (41%)

CD-ROM-i kasutajad, 2000

CD-ROM-il enim kasutatud valdkonnad, 2000

märkisid *CD-ROM*-i kasutamissageduseks mõni kord kuus. Üle poole küsitletutest eelistas *Excel*-formaati, umbes kolmandik kasutas *PC-AXIS*-t. 60%-l vastanutest polnud *CD-ROM*-i kasutamisel probleeme. 3/4 pidas ka hinda taskukohaseks.

Populaarseimaks statistilise info allikaks tulevikus peeti Statistikaameti veebilehte. Oodatud on statistilise andmebaasi jõudmine veebilehele.

Statistikaameti veebileht edastab statistilist põhiinfot

Statistikaamet avas veebilehe 1. aprillil 1998. Sellelt leiavad tarbijad põhiinformatsiooni Eesti demograafilise, sotsiaalse, majanduse ja keskkonna olukorra kohta. Erinevalt nii mõnegi teise riigi statistikaorganisatsioonist, kes piirdub oma veebilehel andmete riigikeelse esitamisega, on Statistikaameti veebilehel enamik informatsiooni kättesaadav eesti keelele lisaks ka inglise keeles. Leht on adresseeritud laiale kasutajaskonnale, kõigile statistikahuvilistele. Statistikaamet tellis 2000. aastal olemasolevale veebilehele uue hooldusprogrammi ning alustas ettevalmistustöid täiustatud struktuuri ja kujundusega veebilehe evitamiseks. Edaspidi pääseb statistikatarbija veebilehelt avalikku statistika andmebaasi. Andmeandja saab täita ja esitada aruandevorme jpm.

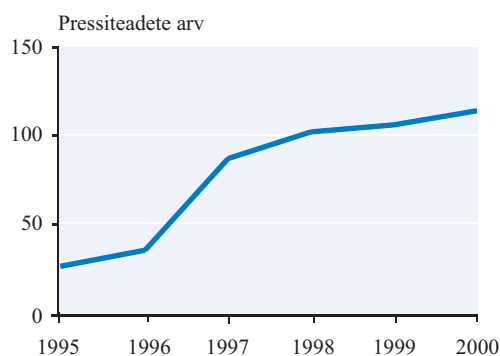
Pressiteated on lühiinfo avalikkusele ajakirjanike vahendusel

Statistikaamet avaldab pressiteateid alates 1995. aastast. Aastate jooksul on pressiteadete arv pidevalt kasvanud. 2000. aastal ilmus 116 pressiteadet, s.o 8 pressiteadet enam kui 1999. aastal. Üleriigilistes ajalehtedes kajastati 2000. aastal 116-st avaldatud pressiteatest 103, s.o 89%. Enam vastukaja leidsid hinnaindekseid, väliskaubandust ja tööstust käsitlevad pressiteated. Ajalehtedest avaldas Statistikaameti andmeid kõige rohkem Äripäev, järgnesid Postimees ja Eesti Päevaleht.

Infopäring on info hankimise viis

Lisaks avaldatud statistika kasutamisele on Statistikaameti poole võimalik pöörduda konkreetse infopäringuga. Päringu võib esitada infotelefonil, saata kirjaga, faksiga, e-postiga või tellida andmeid kohapeal. Statistikaameti andmebaasist on võimalik teha ka tasuta päringuid väliskaubandusstatistika kohta ja tellida rahandussuhtarvude tabeleid. 2000. aastal vastas Statistikaamet tsentraalselt 1623 infopäringule, mis on 360 rohkem kui 1999. aastal.

Statistikaameti pressiteated, 1995–2000

Statistikaameti pressiteadete saajad, 2000

Liik	Arv
Infoagentuurid	4
Üleriigilised ajalehed	8
Maakonnalehed	12
Tele- ja raadiojaamad	7
Eesti esindused välismaal ja välisesindused Eestis	39
Muud	120
Kokku	190

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Statistikaamet on viimastel aastatel teinud tihedat koostööd teiste riikide statistikaametite ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. 2000. aastal oli 224 välislähetust 173 üritusele välismaal. Lähetusel käis 87 töötajat. Statistikaametile on tähtis osaleda järjepidevalt *Phare* riikidevahelises statistikaalases koostööprogrammis. 2000. aasta 31. oktoobril lõppes *Phare Stat 97* finantseerimisleping ja algas rahastamine *Phare Stat 98* raames. *Phare*-programmi arvelt kaeti 72 töötaja osavõtukulud 69 üritusest. Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon (*OECD*) kattis nelja inimese osavõtukulud kahest üritusest. Statistikaamet finantseeris täielikult 28 töötaja osavõtu 25 üritusest, osaliselt ka Rootsi Rahvusvahelise Koostöö ja Arengu Agentuuri (*SIDA*) koostööprogrammi raames toimunud üritustes osalemise.

Statistikaametis viibis kokku 77 väliskülast, külastuskordi oli 42. Need olid seotud konsultatsioonide ja seminaridega, Statistikaameti töö hindamisega jms.

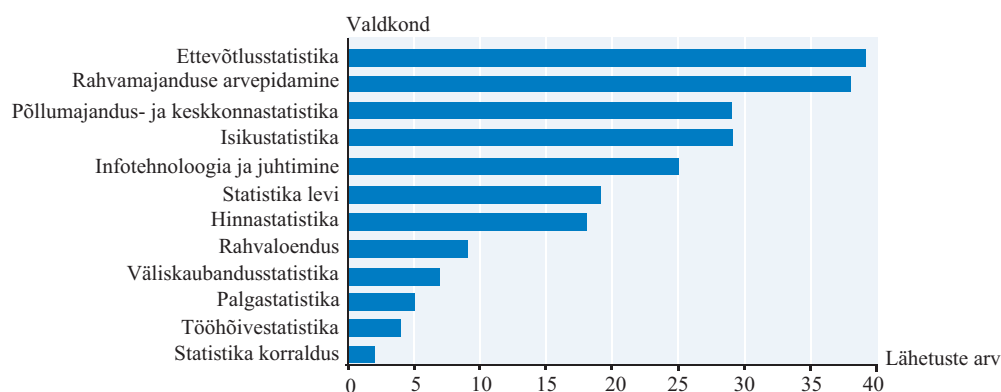
Statistilisi andmeid edastati paljudele rahvusvahelistele organisatsioonidele nagu ÜRO Statistikaorganisatsioon, Euroopa Liidu statistikaamet (Eurostat), ÜRO Euroopa Majanduskomisjon, Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, Rahvusvaheline Valuutafond, Maailmapank, Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon, Ülemaailmne Toitlustus- ja Põllumajandusorganisatsioon jt.

Euroopa Liidu statistikaamet Eesti statistikute põhikoolitaja

Kõige rohkem osales Statistikaameti töötajaid Eurostati nõupidamistel, töökoosolekutel ja seminaridel. Eurostat võimaldab Euroopa Liidu kandidaatriikidel osaleda enamiku töögruppide töös, lisaks korraldab ta Kesk- ja Ida-Euroopa maadele ka erinõupidamisi. Enim üritusi käsitles Euroopa Liidule esmatähtsaid statistikavaldkondi, nagu rahvamajanduse arvepidamine, põllumajandus-, väliskaubandus-, ettevõtlus- ja hinnastatistika.

Riikidevahelist koostööd iseloomustavad kõige ilmekamalt Eurostati pilootprojektid. Statistikaamet osales 2000. aastal mitmes Eurostati makromajandusstatistikaalases, kuid ka väikese ja keskmise suurusega ettevõtete ja väliskaubanduse uurimise pilootprojekti. Alustati koostööd tööjõukulu indeksi ja tööjõuturu pilootprojekti raames. Käivitunud on pilootprojektid põllumajandushindade statistikast, põllumajanduse rahandusstatistikast ja tööjõu kasutamisest põllumajanduses. Statistikaameti spetsialistid võtavad jätkuvalt osa ka Euroopa täiskasvanute koolituse uuringu ettevalmistamisest.

Statistikaameti välislähetused, 2000

Euroopa statistikute koolituskursustel (*TES*-kursused) osales kokku 11 Statistikaameti töötajat. Sesoone korreerimise alane *TES*-kursus korraldati Eesti, Läti ja Leedu spetsialistidele oktoobris Tallinnas.

1999. aasta rekordit pikaajalisel stažeerimisel Euroopa Liidu statistikaametis — viis inimest — ei õnnestunud korrata: 2000. aastal töötas Eurostatis üks inimene.

Rahvusvahelise Valuutafondi rahastamisel sai üks spetsialist osa võtta rahvamajanduse arvepidamise kursusest Viinis.

Nagu varasematelgi aastatel osalesid Statistikaameti töötajad 2000. aastal ka Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni, Euroopa Majanduskomisjoni, ÜRO Toitlustus- ja Põllumajandusorganisatsiooni jt seminaridel ja nõupidamistel.

Soome, Rootsi, Balti riigid — koostööaltid naabrid

Jätkus kahepoolne viljakas koostöö Soome Statistikeskusega ja Rootsi Statistika Keskbürooga (*SKB*). 18 töötajat oli *SKB*-s üheksal seminaril ja õppusel, Tallinnas oli 13 konsultatsiooni ja seminari. Soome Statistikeskus andis Helsingis 17 konsultatsiooni kokku 34 osavõtjale ja korraldas kaks seminari Tallinnas.

Põllumajandusloenduse korraldajad käisid õppereisil Saksamaal Kielis ja Sloveenias Ljubljanas.

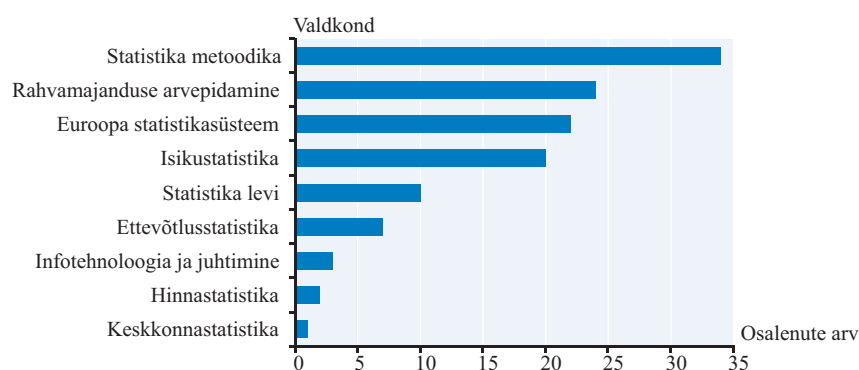
Jätkus koostöö Läti Statistika Keskbürooga ja Leedu Statistikaametiga. Iga-aastane Balti riikide statistikaorganisatsioonide juhtkomitee peeti 11.–13.05.2000 Leedus Rumsiskesis. Toimus ka traditsiooniline Balti riikide väliskaubandusstatistika töögrupi nõupidamine. Statistikat avaldati kolmes ühisväljaandes Balti riikide jt kohta — "*Estonia, Latvia, Lithuania in Figures 2000*" (kirjastanud Statistikaamet), "*The Baltic and the Nordic Countries*" (kirjastanud Läti Statistika Keskbüroo) ja "*Estonia, Latvia, Lithuania. Foreign Trade 1999*" (kirjastanud Leedu Statistikaamet).

Osavõtt maailma statistikute suurfoorumitest

Euroopa statistikute konverentsil 2000. aastal Pariisis tegi Statistikaamet ettekande põllumajandusstatistikast.

Kolmandat aastat järjest osaleti maailma statistikute suurfoorumil — ÜRO Statistika-komisjoni istungil New Yorgis.

Statistikaameti töötajate osavõtt *TES*-kursustest, 1993–2000

Statistikaameti töötajaid kutsutakse oma ala asjatundjatena teistelegi riikidele nõu andma. ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni Statistikainstituudi eksperdina osales haridus-, teadus-, kultuuri- ja õigusstatistika sektori juhataja Aavo Heinlo juunis Almatõs Kesk-Aasia haridusstatistikaga tegelevate töötajate koolitusel.

Segavõistkonnaga

Euroopa statistikute võrkpalliturniiril

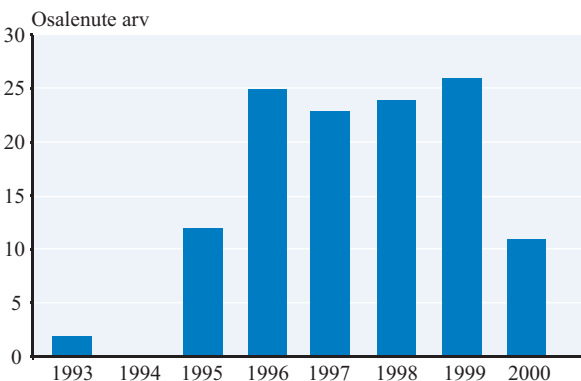
Statistikaameti võrkpallinaiskond on alates 1995. aastast osalenud 1990. aastal Hollandi Statistikaameti algatatud Euroopa statistikute võrkpalliturniiril, mis peetakse kord aastas ühel sügisel või kevadisel nädalavahetusel Euroopa eri linnades.

2000. aastal pani Statistikaamet turniirile registreerunud naiskondade vähesuse tõttu esmakordselt välja segavõistkonna, kes tuli 21. kohale (31 võistkonnast). Naiskonda oli varasematel turniiridel saatnud suurem edu, koju oli toodud kolmandaid ja neljandaid kohti.

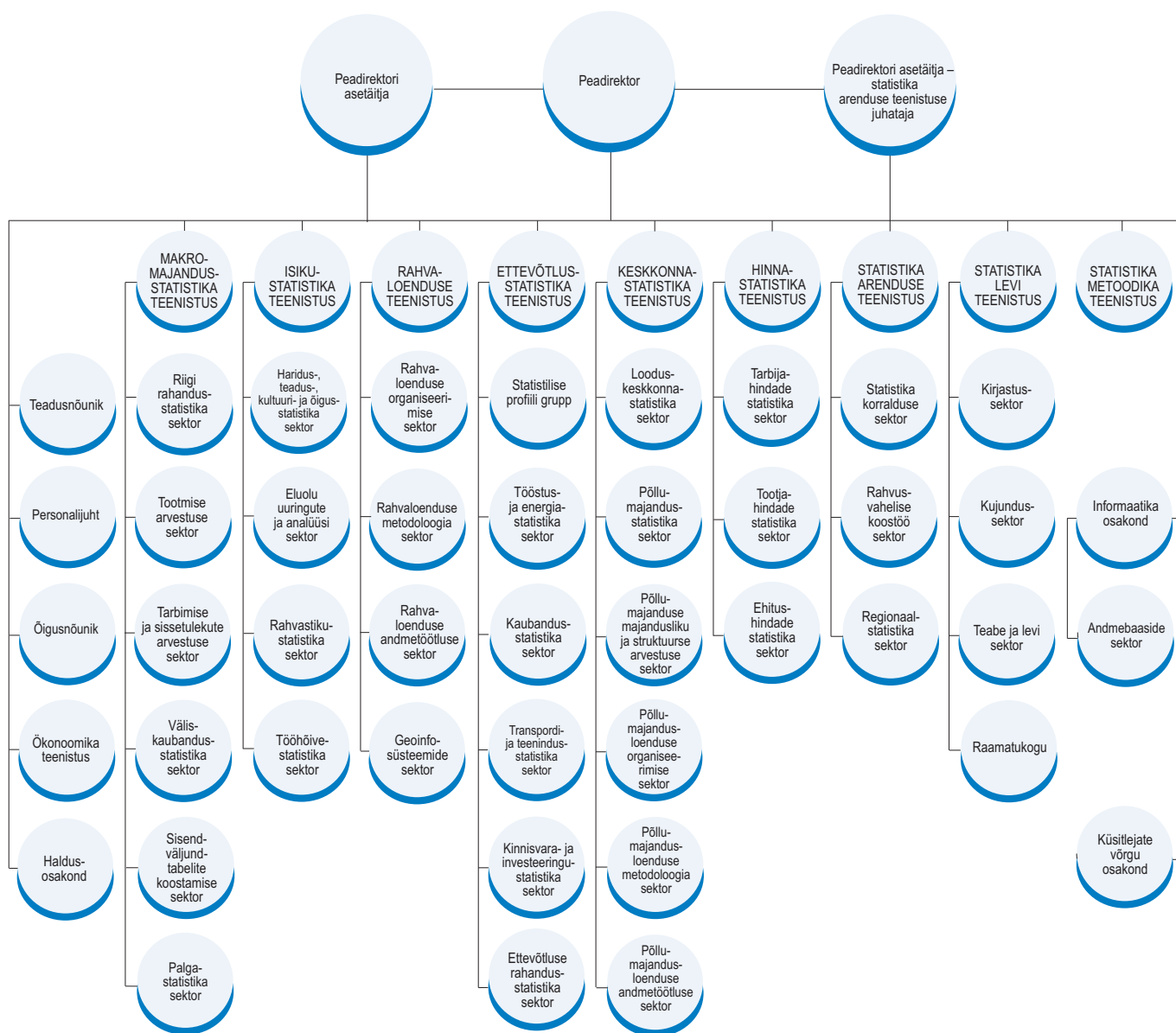
Oktoobris 2000 peeti maha ka traditsiooniline sõpruskohtumine Soome Statistika-keskuse võrkpalluritega. Seekord toimus võistlus Tallinnas ja sellest võttis osa ka Läti Statistika Keskbüroo naiskond, mis muutis ürituse "Läänemeremaade mini-turniiriks".

Ei Euroopa statistikute võrkpalliturniiri ega sportlikud sõpruskohtumised tähenda pelgalt aktiivset spordipäeva. Nendest osavõtt annab suurepärase võimaluse silmast silma suhelda kolleegidega eri riikidest ja sõlmida sõbralikke töösuhteid.

Statistikaameti töötajate osavõtt TES-kursustest, 1993–2000

Statistikaameti struktuur

Seisuga 31.12.2000

Statistikaameti koosseisu kuulusid kuni 9. juulini 2000 keskasutus Tallinnas, neli piirkondlikku statistikabüroo ja kolm maakonna statistikabüroo. Alates 2000. aasta 10. juulist on statistikabürood likvideeritud.

TÖÖTAJAD

Enamik töötajaid on ülikooliharidusega

1. jaanuaril 2001 oli Statistikaametis 366 töötajat — 340 ametnikku ja 26 abiteenistajat. Ametnikest oli vanemametnikke 81% ja kõrgemaid ametnikke 17%. Rohkem kui kolm neljandikku ametnikkonnast olid naisametnikud. 52% ametnikest olid Statistikaametis töötanud alla viie aasta. Kõrgharidus oli 84%-l ametnikest. Statistikaametis töötas 11 teaduste kandidaati ja neli magistrit.

Teadmisi ja oskusi täiendati nii kodu- kui ka välismaal

Statistikaameti töötajatel oli 2000. aastal võimalus oma teadmisi ja oskusi täiendada lisaks rahvusvahelistele kursustele ja seminaridele ka Eesti asutuste, nagu Eesti Haldusjuhtide Instituut, *Baltic Computer Systems AS*, *Abobase Systems AS*, EMI EWT, Eesti Raamatupidajate Kogu, Esko Koolitus, ET-INFOkeskus, Legimus OÜ, Tallinna Tehnikaülikool jt, üritustel. Koolitust saadi erinevates valdkondades. Näiteks osaleti juhtimiskursustel, kus käsitleti tulemusjuhtimist ja tulemuslikkuse mõõtmist avalikus sektoris.

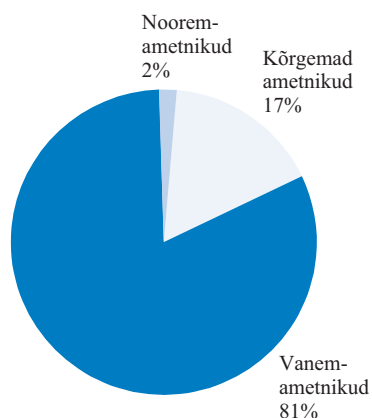
Et Statistikaametil on tihe koostöö Euroopa Liidu statistikaametiga ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega ning et enamik Statistikaameti statistikaväljaandeid ilmuvad kakskeelsetena, oli vajalik, et paljud töötajad täiendasid ka 2000. aastal oma keeleoskust keelekursustel. Võeti osa nii inglise kui ka prantsuse keele kursustest.

Igapäevatoos on tarvis hästi tunda tarkvaraprogramme. 2000. aastal täiendasid töötajad end arvutiõppe erikursustel, samuti projektijuhtimise, IT strateegia, *Oracle*’i administreerimise jms alal.

Siseaudiitori ülesannetest ja tegevusest ning valdkonda puudutavast saadi põhjalikum ülevaade sisekontrolli- ja siseauditalasel koolitusel. Teadmisi täiendati ka tööohutuse, riigihangete korraldamise, raamatupidamise ja finantsjuhtimise alal. Osaleti eurointegratsiooni- ja õigusosalasel, asjaajamise ja arhiivinduse, samuti suhtekorralduse ja avaliku teabe seaduse rakendamise koolitusel.

Et 2000. aastal atesteeriti palju töötajaid, siis tuli enne seda osa võtta ka personalitööd ja atesteerimist käsitlevatest õppustest.

Statistikaameti ametnikud, 1. jaanuar 2001

Küsitajate võrk teeb statistiliste vaatluste välitööd

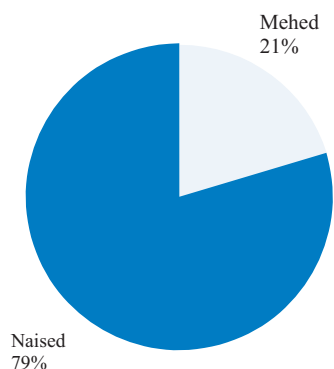
Statistikaameti küsitajate võrk loodi 1994. aastal riiklike statistiliste vaatluste küsitlus-etapi korraldamiseks. Küsitajate võrgul on igas maakonnas koordinaator, kes korraldab oma maakonna küsitajate tööd. Andmeid kogutakse näost-näku-intervjuudena. Erinevatest küsitlustest võttis 2000. aastal kokku osa 188 küsitajat, neist 94 kolme või enama uuringu küsitlustes.

Alates 2000. aastast küsivad küsitajad tööjõu kvartaliuuringu andmeid aasta iga nädala kohta. Leibkonna eelarve uuringu andmeid kogutakse endiselt iga kalendrikuu kohta. Iga aasta esimeses ja teises kvartalis kogutakse talude pidevuuringu aruandeid. 2000. aastal jätkus 1995. aastal alanud koostöö Turismiametiga piiriküsitluste korraldamisel. Väliskülastajate motivatsiooni ja kulutuste uuringu küsitlustele lisaks alustati ka Eesti elanike väliturismikulutuste uuringu küsitlusi. Koostöös Ettevõtete, Asutuste ja Organisatsioonide Registri Keskusega tehti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete demograafilise uuringu välitööd.

Märtsis 2000 lõppesid ajakasutuse uuringu välitööd, mis olid kestnud kaksteist kalendrikuud. Teises ja kolmandas kvartalis osalesid küsitajad täiskasvanute koolituse uuringu andmekogumisetapil.

Aasta 2000 tõi küsitajate võrgule kaasa töökorralduse muutusi: toimus üleminek uuringukeskselt koordineerimissüsteemilt piirkonnakesksele koordineerimissüsteemile.

Statistikaameti ametnikud soo järgi, 1. jaanuar 2001

INFOTEHNOLOOGIA JA INFOSÜSTEEMID

Infotehnoloogia on Statistikaameti tootmissüsteemi lahutamatu osa. 2000. aastal uuendati ja täiendati Statistikaameti infotehnoloogilist baasi ja jätkus töö mitme suure IT arendusprojektiga.

Riistvara

Jaanuaris paigaldati 95 uut arvutit (ostetud *Phare* 1997. aasta programmi eelarvest). Need vahetasid välja vananenud arvutid ning loodi ka uusi arvutitöökohti. Aprillist alates paigaldati rahvaloenduse andmetöötluks täiendavalt 75 liisitud arvutit. Detsembris toimus uute arvutite ostmise (vananenud arvutite väljavahetamise) riigihankekonkurss. 2000. aastal saadi serverid statistilise infosüsteemi *Oracle*'i andmebaasile ja geoinfosüsteemile.

Statistikaameti iga spetsialisti töökoht on varustatud arvuti ja võrguühendusega. Arvutitöökohti oli 396 (2000. aasta 31. detsembri seisuga), sh rahvaloenduse andmetöötluks operaatorite töökohad.

Tarkvara

Jaanuaris paigaldatud 95 uut arvutit osteti koos bürootarkvara (*Microsoft Office*) litsentsidega. Aprillis uuendati failiserverite operatsioonisüsteeme (üleminek versioonilt *Novell Netware 3.12* versioonile *5.1*) ja elektronpostisüsteemi (üleminek versioonile *GroupWise 5.5*). Suurenes elektronposti kasutajate arv (150 kasutajat), samuti *Microsoft Office*'i tarkvara litsentside arv.

IT arendusprojektid

2000. aasta kõige vastutusrikkam IT projekt oli rahva ja eluruumide loenduse andmetöötluks projekt. Selle raames valmistati ette ja korraldati rahvaloenduse operaatorite töökohaarvutite rentimise ja serverite ostmise riigihankekonkursid. Täiendati loenduse infosüsteemi *Oracle*'i andmebaasi keskkonnas loodud rakendustarkvara. Maist septembrini skaneeriti üle 3,5 miljoni loenduslehe (*Eyes & Hands* tarkvara abil). Samal ajal alustati ka andmete kodeerimist ning loogilisuse kontrolli.

Jätkusid põllumajandusloenduse loendusandmete andmebaasi tarkvara funktsionaalsuse täiendamine koostöös AS Andmevaraga (loenduslehtede kontrolli täiendamine, dubleeritud loenduslehtede otsimine ja kõrvaldamine), koondandmebaasi disain ja koondnäitajate kirjelduste tarkvara realisatsioon, samuti põllumajandusloenduse objektide loendusnimekirjade töötlemise tarkvara realisatsioon ja nimekirjade töötlemine (nimekirjade kontrollimine ja täiendamine teiste andmeallikate alusel, sorteerimine kavandatava loenduskava kohaselt). Põllumajandusloenduse andmetöötluks käigus kavatakse maksimaalselt kasutada nii rahvaloenduse korraldamiseks hangitud riist- ja tarkvara kui ka rahvaloendusel saadud kogemusi.

Jätkusid statistilise infosüsteemi arendustööd. Aasta lõpuks valmisid metaandmebaasi moodustamise tarkvara ja koondandmebaasi prototüüp. Alustati ettevalmistustöid avaliku andmebaasi moodustamiseks. Loodi ka uuendatud statistilise profiili andmebaasi tarkvara *Oracle*'i keskkonnas. 2001. aastal on eesmärgiks kirjeldada metaandmete baasis kõik statistilised vaatlused, viia klassifikaatorid andmebaasi ning seejärel teha need Internetis kättesaadavaks ka tarbijale.

FOREWORD

This publication includes the first annual report of the Statistical Office which gives an overview of the work and work results of this establishment in 2000. In the future it is planned to publish the annual report every year.

The biggest undertaking in 2000 was to conduct the Population and Housing Census. At the end of 1992, the year 2000 was fixed the time of conducting the Population and Housing Census by the Government of the Republic according to the recommendations of the UN Economic Commission for Europe and Eurostat. By the suggestion of the Statistical Office and the Ministry of Finance in February 1995 by the Regulation of Government of the Republic the Census Committee of the Government of the Republic was formed. The Population Census has a great national, political, economic, cultural, but also international importance, as after more than half of the century Estonia had an opportunity to conduct the Population Census independently. The previous Population Census on the territory of Estonia was conducted in 1989. Since then changes had occurred in demographic

processes which had influenced the number, structure and distribution of population, as well as the prognoses of population. The Population Census was necessary for the country and citizens to take into consideration in their decisions the changes having occurred in the citizenship and ethnic nationality, in marital status, in households, in education, in occupational structure, in the sources of subsistence and living conditions of the people.

More detailed preparations of the Population Census started in 1993. For this purpose the structural unit was established in the Statistical Office. In 1994, the Population Census was included as an independent project in the statistical co-operation programme of the European Union and European Free Trade Association. In the framework of this programme a lot of seminars dealing with population registration, Census organisation and register-based censuses were arranged with the participation of mostly experts from Scandinavia, but also from other countries. Since 1995, the organisers of the Population Census participated in conferences in Geneva and Luxembourg dealing with international recommendations, definitions and output tables. Estonian experts had an opportunity to observe on the spot the Population Census of various countries and to acquaint themselves with arrangement aspects of the Population Census in other countries. The Census questionnaires and instructions of several countries, the publications presenting the Census results and the legal acts regulating the conduct of the Census helped to work out the methodology.

Many people outside the Statistical Office helped to organise the Population Census. The Census Committee of the Government of the Republic, county and city Census Committees, many government agencies, all local governments and many firms made their contribution to the conduct of the Population Census. The arrangement of the Population

Census differed greatly from the previous ones as it was based on democratic principles, agreements and co-operation. Solving the problems that had arisen was a time-consuming process and it needed flexible and operative action.

The Statistical Office will conduct another census. Already in 1996, the Government decided to conduct the Agricultural Census, confirming the main trends of the development of Estonian statistical system. In 1998, the Agricultural Census Committee of the Government of the Republic was formed. In 2000, the preparation of the 2001 Agricultural Census intensified. The Agricultural Census Act was adopted by *Riigikogu*, the Government confirmed Census questionnaires and Census rules. The draft of the Agricultural Act, Census questionnaires and other materials connected with the Census had been prepared by the Statistical Office as the organiser of the Agricultural Census.

In 2000, internationally accepted results concerning the methodology and quality of calculations were achieved in the field of macroeconomic statistics. Account of government debt and deficit, as well as account system are to be developed. Short-term finance statistics has to be brought into compliance with the requirements of European Monetary Union. The term for publishing the gross domestic product must be shortened to 70 days after the end of the quarter.

In price statistics the European countries have taken the course to the better international comparability of the data. For this purpose in 1999 the European Union started a large-scale reform of international comparison. The Candidate Countries started to apply the same methodology as the Member States. The Harmonised Index of Consumer Prices enables to compare the economy of different countries. For calculation of the Harmonised Index of Consumer Prices, the Statistical Office presents the data to Eurostat in the same volume as the Member States since January 2001. Within the framework of both the projects, work with all state-oriented price indices went on in parallel.

In 2000, enterprise statistics had to start preparations to change the relationship between annual and short-term statistics. Annual statistics is turning to be more detailed, but monthly and quarterly statistics is concentrated in highlighting aggregated trend indicators on the basis of lesser data.

In 2000, the Statistical Office centred in electronic data collection and dissemination. Besides working out electronic questionnaires, the plan to present statistics as an output database on the web site was completed.

Of course there were things in 2000 that did not go too well. The development of information system of the Statistical Office has been slower than expected, several Eurostat pilot projects in the field of macroeconomic statistics were accumulated at the end of the year, there were some problems in processing the Population Census data, etc. Still, looking back at the previous year, merits prevailed over drawbacks.

Only a short overview of the greater projects in 2000 and of reasons for initiating them has been given above. The projects and other works will be discussed more thoroughly on the following pages. There was naturally not enough space for the description of all the works and activities of 2000 in this publication, still the works and projects not mentioned here were also essential for the user of statistics.

2000 was an intense year of statistics production, the achievements of which are in a greater part based on constant and systematic work of the previous years. The nineties were the years of changes concerning the substance and form of the statistical system. The changes were made with the aim to establish the statistical system taking into account requirements of the independent country and to produce statistics comparable to the statistics of the European Union Member States and other countries of the world.

In autumn 1993, the Statistical Office started large-scale reorganisation: it exchanged more than half of its staff. On the basis of public competition the people to satisfy quite strict requirements (higher education, computer legibility, command of the official language and at least two foreign languages, etc.) were engaged.

Today we can say that this radical action has justified itself. The employees of the Statistical Office are capable of development and able to achieve their goals. In spite of the relatively small staff and shortage of money most of internationally accepted statistical methods and classifications have been taken into use. The process preparing the negotiations about joining the European Union in the field of statistics was also successful.

The knowledge and experiences gathered during seven years as well as needs to be considered enabled in 2000 to start planning the improvement of the statistical system in the future. For this reason the so-called Reform Committee was formed of the employees of the Statistical Office. The Reform Committee worked out the plan for strategic development of the Statistical Office until 2005.

Besides skills and potentialities of the producers of statistics, the quality of official statistics depends on the confidence in respondents and the exactness and reliability of the presented data. Hereby I would like to thank all the respondents for co-operation and I hope that the co-operation will consist not only of presenting data to the Statistical Office, but it will intensify mutually useful information exchange and that the number of users of statistics will increase.

Sincere gratitude belongs to the employees of the Statistical Office.

May 2001

Rein Veetõusme
Director General of the Statistical Office of Estonia

THE STATISTICAL OFFICE AS THE MAIN PRODUCER OF OFFICIAL STATISTICS

The Statistical Office is a government agency working in the administrative field of the Ministry of Finance. It organises and co-ordinates production of official statistics in Estonia. The task of the Statistical Office is to provide the society with objective and reliable statistics, which would give an adequate overview of the status and development of Estonian environment, population, social sphere and economy.

2000 was the year of development of the legal basis of the Statistical Office and setting new objectives. The Statistical Office is guided in its activity by the Official Statistics Act that was passed in Riigikogu on 11 June 1997 and which considers the Statistical Office and the Bank of Estonia (with respect to balance of payments, Bank of Estonia Act, § 2 (8)) the main agencies conducting official statistical surveys. Two years later the Statistical Office initiated the Official Statistics Act Amendment Act that was passed in Riigikogu on 1 June 2000. The Amendment Act gives the Statistical Office the right to directly communicate with all government agencies in matters concerning the conduct of statistical surveys. It also enacts that the classifications used in the matters concerning the conduct of official statistical surveys should be approved by the Government and the authorised processors of databases are required to co-ordinate the structure and definitions of the data and classifications used in databases with the Statistical Office. According to the Amendment Act the data collected in official statistical surveys are used only for producing statistics, the data shall not be presented even for legal proceedings or to the investigator for prevention of criminal offences. The Amendment Act brought the Official Statistics Act of Estonia into compliance with European Union Statistics Act and with the main principles of official statistics in the area of Economic Commission for Europe.

The list of annual official statistical surveys shall be approved by the Government and the questionnaires used in surveys by the Minister of Finance. The expenses of conducting the surveys shall be prescribed in the state budget. The list of the surveys for the year 2000 included 190 surveys. Conducting of the approved surveys, i.e. processing of the collected data and publication of statistics was the main task of the Statistical Office in 2000. At the same time the surveys for 2001 were planned. Survey lists and questionnaires were approved.

In planning official statistical surveys, the proposals and amendments of ministries, state agencies, county governments, research establishments and other institutions as well as international requirements are taken into consideration.

Expenditure of the Statistical Office from the State Budget, 1998–2000 (thousand kroons)

Type of expenditure	1998	1999	2000
Operating expenses	44 279,0	75 262,6	129 345,9
personnel costs	22 408,6	29 034,5	87 455,3
administration costs	7 336,4	16 861,8	20 280,5
information technology costs	945,5	8 274,5	6 021,9
Eurointegration costs	675,0	500,0	–
works and services purchased by the State	12 914,0	20 591,8	15 588,2
Capital costs	1 669,4	2 240,1	1 619,3
major repairs	1 500,0	1 200,0	1 600,0
acquisition	169,4	1 040,1	19,3

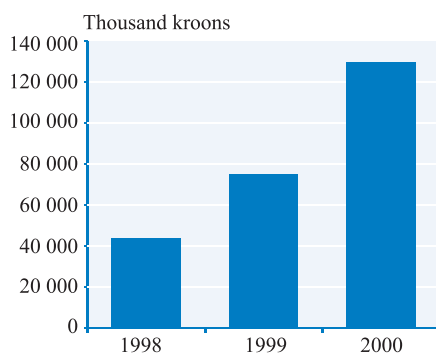
The main internationally used statistical classifications have been implemented or are being implemented in the Statistical Office. The Government approved the classifications used in conducting official statistical surveys on 20 September 2000.

In February, the Reform Committee formed of the employees of the Statistical Office started to work. The Reform Committee drafted the plan of strategic development of the Statistical Office up to 2005. The plan was discussed with the experts of Eurostat who commended it. Working groups started to work to make proposals in implementation of the development plan.

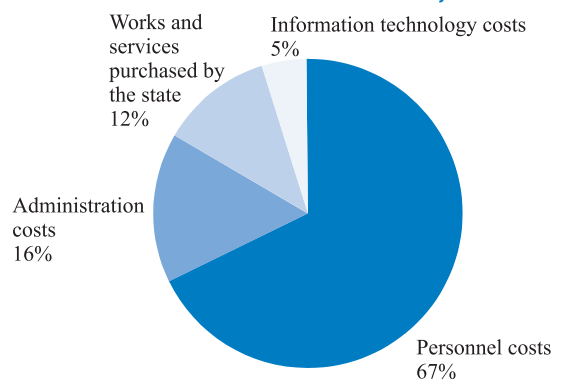
THE CALENDAR OF THE MOST IMPORTANT EVENTS OF THE STATISTICAL OFFICE IN 2000

31 March–9 April	The Population and Housing Census was conducted
12 April	The Agricultural Census Act was adopted by Riigikogu
1 June	The Official Statistics Act Amendment Act was adopted by Riigikogu
10 July	The regional and county statistical bureaus were liquidated in the structure of the Statistical Office, the Regional Statistics Section, Geographical Information Systems Section, Agricultural Census Organisation Section, Agricultural Census Data Processing Section and Agricultural Census Methodology section were established
4–8 September	The Eurostat experts assessed Estonian statistical system positively
13 September	The Government approved the list of official statistical surveys for 2001
20 September	The Government approved the classifications for the official statistical surveys
6–10 November	The Eurostat expert assessed Estonian regional statistics positively
8–9 November	The conference of the Estonian Statistical Society "Population Statistics and Registers" was arranged

Operating expenses of the Statistical Office, 1998–2000

Operating expenses of the Statistical Office, 2000

THE POPULATION AND HOUSING CENSUS

2000 was first and foremost the year of Population Census for the Statistical Office. The Statistical Office of Estonia in co-operation with local governments, government agencies and county and city census committees conducted the first Population and Housing Census of the re-independent Estonia. The Census was conducted from 31 March to 9 April 2000.

The purpose of the Population and Housing Census was to collect data relating to the size, structure and distribution of the population of the state and to housing in the state. The state needs a total overview to work out and perform population, economic and social policies, to form strategy and tactics for the development of the society. The results of the Population Census are taken into account in governing the state and in lawmaking; in estimating and improving the situation of employment; in planning relations of production and consumption and in working out development programmes, etc. The data of the Population Census are also needed for improvement of population science, for analysing demographic processes and their results and for elaborating long-term population policy in the interests of the nation's survival and development.

The Census covered persons who were in the Republic of Estonia at the moment of the Census; persons who reside in the Republic of Estonia but who were in foreign states temporarily for a term of up to one year; diplomatic staff of diplomatic missions and consular posts and their family members, who were in a foreign state at the moment of Census.

In choosing the Census staff the Statistical Office took into consideration the recommendations of local governments, command of the language and communication as well as reliability of the candidates. At the beginning of the year training of the Census staff was organised. Only the persons who passed successfully the five-day training cycle could continue as Census staff. The Census staff numbered pursuant to the Regulation of the Minister of Finance 6,652, of which 4,833 were enumerators of Census districts, 490 enumerators of establishments' enumeration areas, 995 supervisors of enumerators, 167 heads of districts, 167 deputy heads of districts. 699 persons were in reserve to be employed if necessary. In fact the Census staff including the reserve numbered 6,923.

In the pre-enumeration period which started in January 2000 and lasted to 30 March, the persons who temporarily, up to one year, left Estonia and were in a foreign country during

Revenue from business of the Statistical Office and special-purpose revenue, 1998–2000 (thousand kroons)

Type	1998	1999	2000
Revenue from business (sale of statistical information)	836,4	706,8	1 253,8
Special-purpose revenue	4 604,9	16 985,2	2 938,7
Phare	2 541,9	15 176,2	2 275,0
UNICEF	21,2	44,0	54,1
World Bank	1 597,4	511,7	–
Surveys (Interviewers Set Department's works)	444,4	1 253,3	609,6

the Census were enumerated. To verify the quality of the Census, post-enumeration was conducted from 14 to 19 April, which covered one per cent of the residents of Estonia and where supervisors of enumerators interviewed people.

In May, processing of the data collected in the Census began, in the course of which completed questionnaires were scanned into computer and were processed with the software Eyes & Hands (the Swedish software firm ReadSoft AB). The Census questionnaires were scanned by 22 September. After that the data were coded and logical contradictions were solved. The correspondent unique software was worked out by Estonian software firm Abobase Systems Ltd. In creating application software, Oracle Designer/2000 and Developer/2000 were used that enable to code the data collected in the Census, to verify logic and to eliminate doubling data. 68 workplaces for operators were planned in two shifts to process the data. 135 operators were engaged to perform various tasks in data processing. Coding work of operators ended on 10 October when anonymous database was formed. 40 senior operators whose task was to solve more complicated problems continued work. Coding and verifying of logic will be finished in the 2nd quarter of 2001. Security measures worked out with the security specialists of Andmevara Ltd and Küberneetika Ltd guarantee the protection of data. Foreign experts as well as Estonian specialists have assessed the security measures positively.

The preliminary results of the Census were published on 24 July 2000 in the news release and in September as printed matter. The final results of the Census will be published by stages during 2001 and 2002.

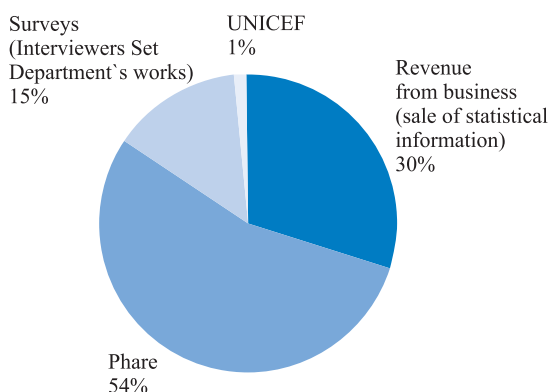
The cost of the Population Census in 1995–2003 is 160 million kroons. More than a half of it (about 82 million kroons) was spent in 2000. This sum includes wages and salaries, costs on technical equipment and printing the Census materials, making the Census maps, etc.

Digital maps were made for the Population and Housing Census which form the basis for geographical information systems. This enables to connect statistical data with these of space and to make analysis with the help of special software.

The preliminary results of the Population and Housing Census as printed matter in 2000

2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse esialgsed tulemused
Preliminary Results of the 2000 Population and Housing Census

Revenue from business of the Statistical Office and special-purpose revenue, 2000

POPULATION AND SOCIAL STATISTICS

In 2000, the Statistical Office conducted 62 surveys to produce population, education, science, culture, sports, justice, living conditions, health, social protection, labour force and wages and salaries statistics.

Population and social statistics have three data sources: census, vital events and sample survey. A person or a household is the main object of survey, however, data on expenditures and economic activity are inquired from health, educational, cultural and social enterprises (shelters, etc.).

Permanent surveys continued

In 2000 the Statistical Office continued with two permanent surveys to produce social statistics.

Quarterly labour force survey. Since the 1st quarter of 2000 the questionnaire of the labour force survey corresponds completely to the recommendations of Eurostat, i.e. we have to deal with a harmonised survey. Employment and actual unemployment in Estonia are comparable with the same data of all the European Union countries.

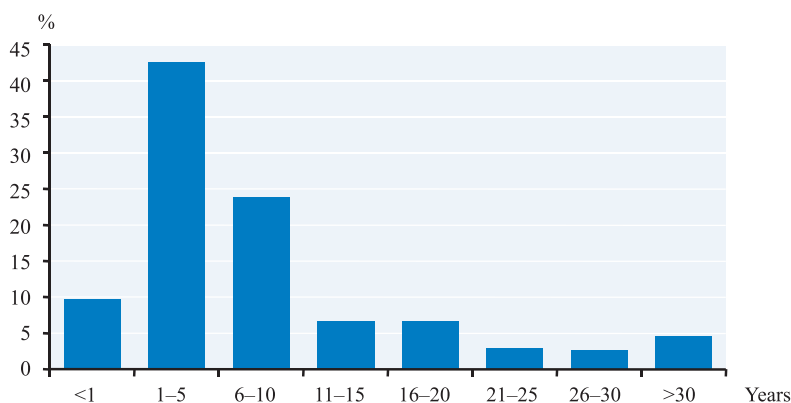
Household budget survey. The aim of the survey is to get an overview of the user behaviour of population and its change over time. The Statistical Office started with the household budget survey in 1995. The methodology was updated in 1998–1999 with the help of financial support by the World Bank. The aim was to increase the quality of the survey, to bring the survey data into agreement with other data sources, to create a better base for macroeconomic statistics. Estonian household survey was co-ordinated with the Eurostat household survey. In 2000, the household budget was studied according to the improved methodology.

Several one-time surveys

Besides regular permanent surveys the Statistical Office conducted several one-time surveys of the social sphere. Data processing on harmonised time use survey is being completed. People's time use was surveyed for the first time in Estonia. The received data form the basis for the next surveys of this kind. The methodological overview of time use survey and output tables will be published in autumn 2001.

The survey of adults' training was conducted which is also harmonised with the Eurostat survey. The survey provides information about expenditures made on adults' training in

Officials of the Statistical Office by length of service, 1 January 2001

About the staff see also on pp. 58–59

enterprises. In 2000, the Statistical Office in co-operation with the International and Social Survey Institute of the Tallinn Pedagogical University completed the analytical collection in Estonian "*Täiskasvanud koolipingis*" (adults training) based on the results of the survey under discussion.

In 2000, the Statistical Office with the Estonian Institute of Economy of the Tallinn Technical University compiled the social accounts matrix for 1997. Social accounting is an essential database in calculating indicators characterising the society in the level of the State.

Analytical publications published

The objective of population and social statistics is to treat the data analytically in order to provide the user with adequate information. At the end of 2000, the publication in English and in Estonian "Living Conditions" ("*Elamistingimused*"), analysing housing and living conditions, was completed. The aim of the publication is to survey one field from different aspects and to get a general impression of events in the society. The publication will be published every third year.

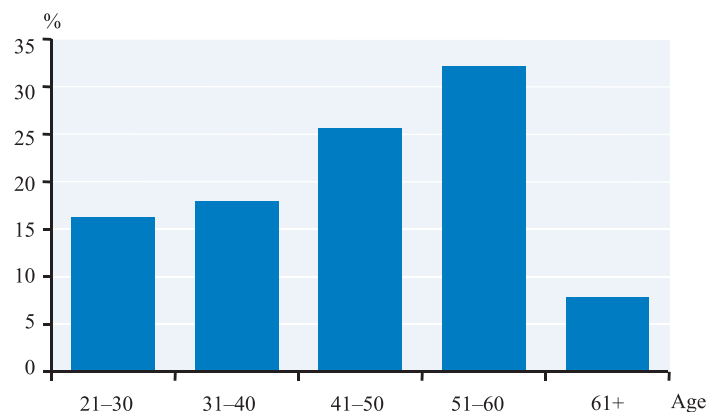
In 2000, another analytical publication in English and in Estonian "Social Trends 2" and "*Sotsiaaltrendid 2*" was prepared for publishing. (The first publication under the same title was published in 1998.) The publication includes most of the fields covered by population and social statistics — population, quality of life, social protection, crime, security, education, health, income and expenditure. Analysis of the current situation is added to highlighting the main trends. "Social Trends" will also be published every third year, whereas the stress is laid on measuring the social and human welfare and interpreting processes occurring in the society.

Population statistics now also on the CD-ROM

In 2000, the Statistical Office continued to collect data on vital events on births, marriages, divorces, deaths and migration. At the same time the data on vital events for 1999 were processed and published. As the data processing of the 2000 Population and Housing Census was still in process, the population number as at 1 January 2000 and population structure were calculated on the basis of the results of the 1989 Population Census.

The population statistics for 1999 were published in one volume (including the CD-ROM with additional data) instead of three. This simplified the work with the data.

Officials of the Statistical Office by age, 1 January 2001

About the staff see also on pp. 58-59

Changes were made in forwarding population data to international organisations (Eurostat, United Nations, International Labour Organisation, Council of Europe). For the first time Estonia submitted population data to Eurostat in the framework of joint data collection programme. These data supplemented Estonian population statistics in the Eurostat's database New Cronos. For the first time, the Statistical Office grouped and forwarded population data by the five statistical regions.

The user of statistics wants to know the size of average wages and salaries quickly

In 2000, wages and salaries statistics continued with many permanent surveys of enterprises, institutions and organisations. Wages and salaries surveys are most labour-consuming. As average wages and salaries are at the same time social and economic indicators and users of statistics want to know it quickly, short deadlines complicate the work. The quarterly statistics of average wages and salaries must be ready 50–55 days after the end of the quarter. The users are more and more interested in wages and salaries data by occupations. The Statistical Office also produces statistics of labour force movement and vacant jobs.

In 2000, the Statistical Office started preparing several new surveys. The questionnaire for the labour cost survey was compiled. This survey will be conducted simultaneously in the European Union Member States and Candidate States. Calculations of labour cost indices were started in the framework of pilot project. The pilot project is a preparation for introducing continuous index series starting from 2002.

Population and social statistics publications in 2000

quarterly bulletin

Palk. *Wages and Salaries*

yearbooks

Elamistingimused. 1. jaanuar 2000. *Living Conditions. 1 January 2000*
 Haridus. 1999/2000. *Education*
 Kultuur. 1999. *Culture*
 Leibkonna sissetulek ja kulutused. 1999. *Household Income and Expenditure*
 Palk. 1999. *Wages and Salaries*
 Rahvastik. 1999. *Population*
 Rahvastiku vanuskoosseis. Linnad ja maakonnad. 1. jaanuar 2000. *Population Age Structure. Towns and Counties. 1 January 2000*
 Teadus. 1999. *Science*
 Tunnipalk. Oktoober 1999. *Hourly Wages and Salaries. October 1999*
 Tööjõud. 1999. *Labour Force*
 Vallarahvastik. 1. jaanuar 2000

analytical publications

Elamistingimused
Living Conditions

ENTERPRISE STATISTICS

To produce enterprise statistics, in 2000 the Statistical Office conducted 69 official statistical surveys in the following fields: enterprises' finance, trade, service activities, industry, energy, construction, housing, investments, fixed assets, transport, communications, tourism and accommodation.

Changes are occurring in enterprise statistics

The year 2000 was a kind of turning point in enterprise statistics. Some essential changes were made, but a greater stress was laid on reorganisations planned for 2001.

In the framework of projecting the information system of the Statistical Office, the development of economically active units or statistical profile started. In 2001, the statistical profile that includes all necessary statistical units — legal unit, enterprise, kind of activity unit, local unit and local kind of activity unit, can be used. Improvement of the inquiries and data updating system in connection with switchover to Oracle environment was prepared.

Since in 2000 the regional and county statistical bureaus of the Statistical Office were liquidated, the data collection concentrated in Tallinn. The Statistical Office had to reorganise industry, energy and entrepreneurs' finance statistics in order to achieve the same result in quality and quantity with lesser number of employees.

The Statistical Office updated the content of the yearbook "*Teenindus. Turism. Service Activities. Tourism*": the data on foreign visitors' motivation and expenditure survey were added, as well as data on border crossing, on accommodation enterprises and balance of payment.

For the first time the data on research and development in business enterprise section were published (the data for 1998, the monthly *Eesti Statistika*. Estonian Statistics 2/2000).

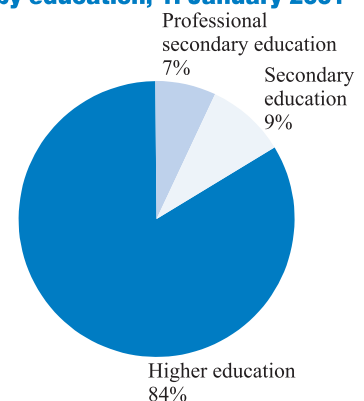
Working out of the new questionnaire of the business enterprise section "*Tööstustooted*" began. The new questionnaire is based on the classification of the industrial products of the European Union PRODCOM and it gives a more exact overview of the industrial products in Estonia. For the first time this questionnaire collects data in 2001 for the year 2000.

Another new questionnaire "*Finantsnäitajad*" was also worked out, which gives an overview of financial operations of non-financial corporations. The data collected with this questionnaire are necessary in national accounts for compiling financial account.

Groups of the Officials of the Statistical Office by education, 1 January 2001

	Higher officials	Senior officials	Junior officials	Officials total
Higher education	54	228	1	283
Professional secondary education	-	22	3	25
Secondary education	3	27	2	32
Total	57	277	6	340

Officials of the Statistical Office by education, 1. January 2001

About the staff see also pp. 58–59

As the aim is to produce more, qualitative and internationally comparable statistics that would be suitable for economic analysis, in 2000 the Statistical Office compiled the third, new questionnaire — EKOMAR.

[The new questionnaire EKOMAR includes the questionnaires that have been separated up to now](#)

To produce monthly and quarterly statistics, it is possible to reduce considerably the quantity of data inquired from enterprises. Mainly rapid trend indicators will be focused on in the future. The Statistical Office, having previously consulted with respondents and data users, is since 2001 reducing data collection for short-term statistics.

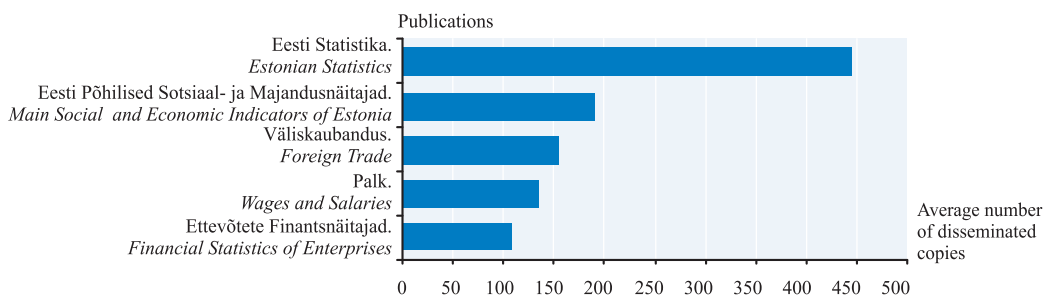
The annual data of enterprises for 2000 are inquired in the updated questionnaire. The enterprise's complex questionnaire of the calendar year (EKOMAR) precludes double inquiry of annual data, improves comparability of data, it is more comprehensive, more thorough in certain paragraphs. The introduction of the new questionnaire will not cut off the statistical time series. Since the new questionnaire includes the data that were not inquired previously, the Statistical Office has repeatedly informed the enterprises about innovations during 1999 and 2000.

The questionnaire connects in the updated form several statistical questionnaires that have previously been separate. Only the questionnaires the deadline of which cannot be postponed to 1 July or which do not suit EKOMAR for another reason remain separate. As a rule, new questionnaire does not include volume indicators. EKOMAR is a united account packet, however every enterprise submits a set of accounts corresponding to its economic activity and size. Each economic activity has been approached individually, taking into consideration the characteristics of commodities or services. Consequently the fundamental data are uniform, enabling comparisons.

All enterprises, except agricultural, forestry, hunting, fishing and financial intermediation enterprises, submit EKOMAR. The Statistical Office is interested in co-operation with the producers of accountancy software to integrate statistical accounting smoothly into the bookkeeping accounts of the enterprise. The Accounting Act in force has been taken into consideration while compiling EKOMAR. Suggestions by Estonian Accounting Standards Board, Board of Accountants and Auditing Board have been taken into consideration.

In 2000, the Statistical Office made preparations for submitting EKOMAR electronically. The enterprises can submit their data on the Internet in 2001 already.

TOP 5 of the monthly or quarterly statistical publications, 2000

About the products see also on pp. 51–53

Definitions in Estonian have been adjusted

In 2000, the Estonian translation of definitions of indicators characterising enterprise, which was presented in the European Union Council Regulation (EC, EURATOM) No 58/97 of 20 December 1996 was adjusted and co-ordinated. The translators were guided by the principle that Estonian definitions must not contradict in essence with the ones given in the European Union legal act, however they must be uniform as concerns the essence of the specified indicator. The specialists of Tallinn Technical University, Tartu University, Enterprise Register and audit firm KPMG Estonia participated in the working group established in the Statistical Office. Adjusted definitions have been published in EKOMAR instructions.

Enterprise statistics publications in 2000

yearbooks

- Ehitus. 1999. *Construction*
- Energiabilanss. 1999. *Energy Balance*
- Ettevõtete majandusnäitajad. 1998. *Financial Statistics of Enterprises*
- Investeeringud põhivarasse. 1998. *Investments in Fixed Assets*
- Rahandussuhtarvud. 1998. *Financial Key Ratios*
- Teenindus. Turism. 1999. *Service Activities. Tourism*
- Transport. Side. 1999. *Transport. Communications*

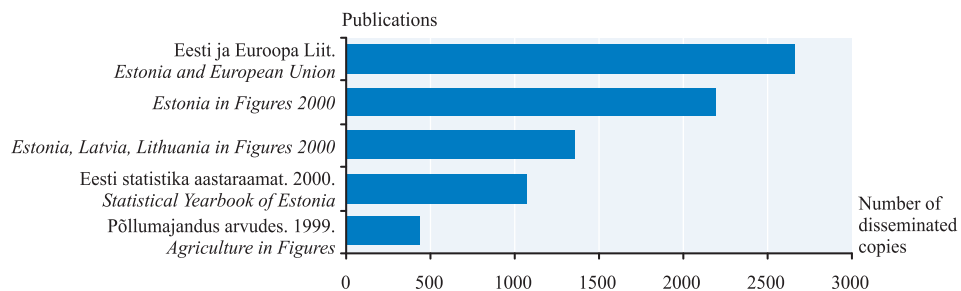
quarterly bulletins

- Ehitus
- Ettevõtete Finantsnäitajad. *Financial Statistics of Enterprises*
- Investeeringud Põhivarasse
- Kaubandus. Majutus. Toitlustus. *Trade. Accommodation. Catering*
- Kinnisvaratehingud
- Teenindus. Turism. *Service Activities. Tourism*
- Transport. Side. *Transport. Communications*
- Tööstus

monthly bulletin

- Majutus. *Accommodation*

TOP 5 of the annual statistical publications, 2000

About the products see also on pp. 51–53

AGRICULTURAL AND ENVIRONMENT STATISTICS

The Agricultural Census is coming

2000

In 2000, the Statistical Office continued preparing the Agricultural Census. The first Agricultural Census of the re-independent Estonia is planned to be conducted on 15–29 July 2001. The aim of the Agricultural Census is to get thorough and exact data on agriculture that could be used to arrange agriculture and rural life. The objects of the Census are agricultural holdings and household plots.

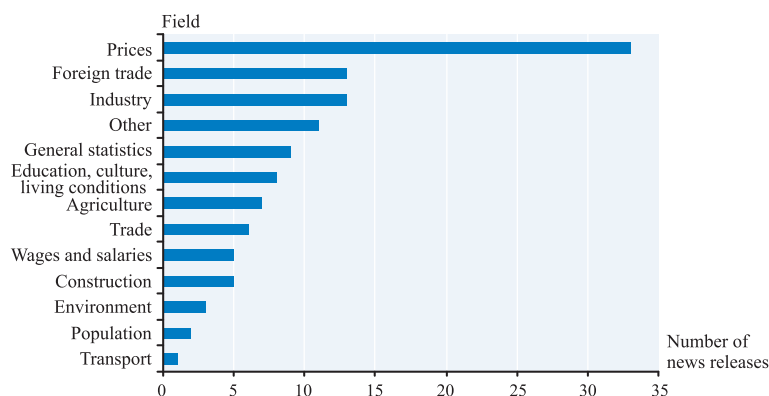
On 12 April 2000, *Riigikogu* adopted the Agricultural Census Act, on 13 July the Government approved the forms of the Agricultural Census questionnaires and Census rules. On 13 November the Minister of Finance confirmed the load norms of the Agricultural Census staff and the forms of tables of the Census results. The Statistical Office compiled the draft Regulation of the Government of the Republic on remuneration of the Census staff and rules of compensating costs and of establishing norms. In all counties and in Tallinn, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve and Narva, Agricultural Census Committees were formed. Local governments presented the list of the Agricultural Census objects to the Statistical Office. The Agricultural Census questionnaires were printed, auxiliary Agricultural Census documents and training programmes for the Census staff were prepared.

A new questionnaire for producing agricultural statistics

In 2000, the Statistical Office conducted 23 official surveys for producing agricultural statistics. The surveys covered big and small agricultural producers and processors of agricultural products. Agricultural producers were inquired about land use, number of livestock and poultry, the amount of produced and sold agricultural products as well as selling price. Data were collected from enterprises processing agricultural products about purchased livestock, milk and grain. The aim of collection of the purchase prices of means of production and selling prices of agricultural products was to calculate and publish the change of prices in price indices.

In 2000, production and improvement of official agricultural statistics harmonised with the European Union legal acts continued. As the complex questionnaire EKOMAR of the calendar year that is used since January 2001 does not cover agricultural, forestry, hunting and fishing firms, the Statistical Office compiled a new questionnaire for these firms in 2000. The collected data enable to compare economy of Estonia with other countries. The accounts on agriculture are kept on the basis of the methodology of the European Union in co-operation with the Ministry of Agriculture.

News releases of the Statistical Office by fields, 2000

About the products see also on pp. 51–53

Environment statistics to the persons interested in sustainable society

In 2000, anthropogenic pressures to the environment and measures taken to solve environmental problems were reflected in 22 official statistical surveys in the following fields: mineral resources, waste treatment, water economy, air pollution, hazardous chemicals to the ozone layer, use of pesticides, forest cutting, hunting and fishing, environmental expenditures, environment supervision, recultivation of land, health protection of the people, protection of species and populations, restocking of bodies of water with fish, reforestation. In order to give information on the status of environment the Statistical Office published the indicators of air and precipitation pollution of the measurement points every month. Data were also collected in administrative registers and enterprises' databases.

Several enterprises using different methods collect data on environment. That is the reason why the Statistical Office has to do a lot of work every year to harmonise the methods. The development of sustainable society presumes taking into consideration not only social and economic indicators, but also environmental indicators. Consequently the principles of producing environment statistics must be the same as of producing social and economic statistics.

To characterise better the anthropogenic pressures contributing to the arising of the environmental problems, the Statistical Office for the first time used the three-dimensional matrix in 2000. These indicators highlight the problems caused by human activity (disappearance of biological diversity, waste, climate changes, urbanisation, depletion of the ozone layer, use of resources, toxic chemicals, water pollution, air pollution, etc.). (See the yearbook "*Keskkond. 1999. Environment*". Statistical Office of Estonia. Tallinn. 2000).

[Agricultural and environment statistics publications in 2000](#)

yearbooks

- Keskkond. 1999. *Environment*
- Keskkond arvudes. 1999. *Environment in Figures*
- Keskkonnakaitsetised kulutused. 1999. *Environmental Protection Expenditures*
- Kevadised külvipinnad 2000
- Põllumajandus. 1999. *Agriculture*
- Põllumajandus arvudes. 1999. *Agriculture in Figures*
- Sügisised põllutööd 2000
- Taimekaitsevahendite kasutamine. 1999. *Use of Pesticides*

half-year bulletin

- Metsamajandus. *Forestry*

quarterly bulletin

- Loomakasvatus

PRICE STATISTICS

In 2000, the Statistical Office continued calculating and publishing the consumer price index, producer price index of industrial output, construction price index, index on repair and reconstruction work, export price index and import price index. The necessary data were collected with six official surveys.

Price indices observe the development of Estonia

In 2000, the Statistical Office of Estonia published the consumer price index on base 1997 = 100, which had been in use since 1998. As a result of the alteration of the structure of population's expenditure, the Statistical Office of Estonia started to prepare using the new consumer price index since January 2001. The main differences between the new and old index are as follows.

The new weight system corresponds to the average consumption structure of population for 2000. The arrangement into groups of consumption is in both cases based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The list of goods and services was lengthened from 470 to 509. Current prices of these goods and services are registered in ten Estonian towns every month. The new subgroups are data processing equipment, mobile network and other insurance (car insurance had been already included in the list).

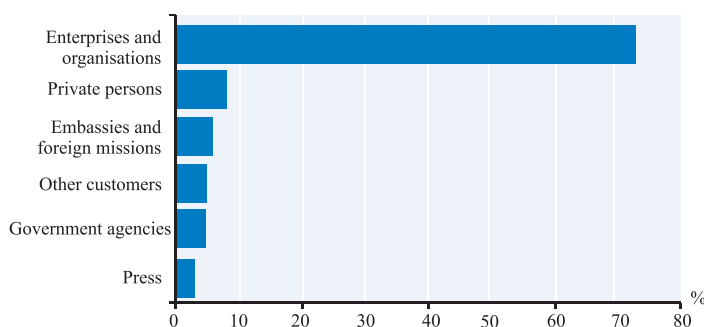
In linking the indices of 2001 with the indices of previous periods the linking month will be December 2000.

Since 2001 the weight system and base prices of calculation are updated every year.

Since the 1st quarter 2002, the Statistical Office of Estonia is planning to transfer the construction price index and index on repair and reconstruction work on the base 2000 = 100 (now 1997 = 100). To get the base value of reference projects taken into account in indices, the specialists estimated them in the prices of 2000 and started to process the received information.

The subgroups of export and import price indices had been formed until 1999 according to the Nomenclature of Estonian Commodities, since 2000 the Estonian Classification of Economic Activities is used as the basis for grouping the indices.

Subscribers to the inquiries to the Statistical Office, 2000

About the users see also on pp. 51–53

The Harmonized Index of Consumer Prices enables to compare the European Union Member States as well as Candidate States

Since January 2001, the European Union Candidate States including Estonia are obliged to forward to Eurostat the Harmonized Index of Consumer Prices (HICP) with all subdivisions. Differently from the consumer price index where weight system corresponds to the average consumption structure of population of Estonia, in the case of the Harmonized Index of Consumer Prices expenditure made on the territory of Estonia must be taken into account, i.e. to add private consumption expenditure of migrated persons. To start production of index meeting the requirements, in addition to the consumption structure of Estonians, the private consumption structure of foreigners had to be found out and both the structures had to be joined.

Until December 2000, Eurostat demanded from the Candidate States only submitting of the index of 12 main groups and the aggregated index. Since January 2001, the number of forwarded indices amounts to 133. To receive the indices that enable comparison of countries, calculations of the Harmonized Index of Consumer Prices are strictly regulated with the European Union legal acts and definite terms for publication. Eurostat publishes every month the indices of Member States and the aggregated index of the European Union, as well as Monetary Union Index of Consumer Prices — MUICP).

European Comparison Programme is in the stage of development

The Statistical Office participates in the European Comparison Programme (ECP) and forwards the data to Eurostat within the framework of this programme. In 1999, a large-scale reform of the Comparison Programme was started to transfer the participation of Candidate States on the same basis as the European Union Member States. The reform will be finished in 2001. The results for 2001 of the Candidate and Member States should be totally comparable.

In 1993 and 1996, Estonia participated in the so-called 2nd group where all the surveys were conducted in one year. The transition period results from the specific features of the prices of consumer goods. For many years already, the European Union Member States have been using the so-called rolling benchmark approach or a three-year cycle of collecting prices of consumer goods. Every year 1/3 of the current prices of consumer goods are collected, the prices of the remaining 2/3 of goods are received, indexing the prices of the previous cycle with the price indices. In 2000, the prices of the second third were collected. In addition to the prices of consumer goods, the data of the Comparison Programme include the following parts according to the strict rules: prices of investment goods, cost of construction projects, price indices, average wages and salaries, average rents and the gross domestic product calculated by expenditure approach.

[Price statistics publication in 2000](#)

quarterly bulletin
Ehitushinnaindeks

MACROECONOMIC STATISTICS

In 2000, the Statistical Office conducted seven official statistical surveys in the following fields: national accounts, gross domestic product, government finance, non-profit associations, insurance, activities auxiliary to financial intermediation and foreign trade. National accounts comprises calculation of the main national aggregate indicators by years and by regions. The gross domestic product is calculated by quarters.

For the first time supply and use tables

One of the essential achievements of 2000 may be considered compiling supply and use tables of Estonian economy based on the data of 1997. The Statistical Office started to compile supply and use tables in 1996, the work was completed in 2000. Supply and use tables indicate the connections between the industries that arise as a result of sales (supply) and purchase (use) of goods and services. They give a detailed overview of the circulation of goods and services.

Supply and use tables are essential as regards to the quality of statistics. With the help of these tables it is possible to find and eliminate mistakes in the data. The compilers of supply and use tables were guided from the internationally accepted methodology which has been described in the publication of "European System of Accounts (ESA 95)" presenting European system of national accounts and in the UN publication of 1999 "Handbook of Input-Output Table Compilation and Analysis".

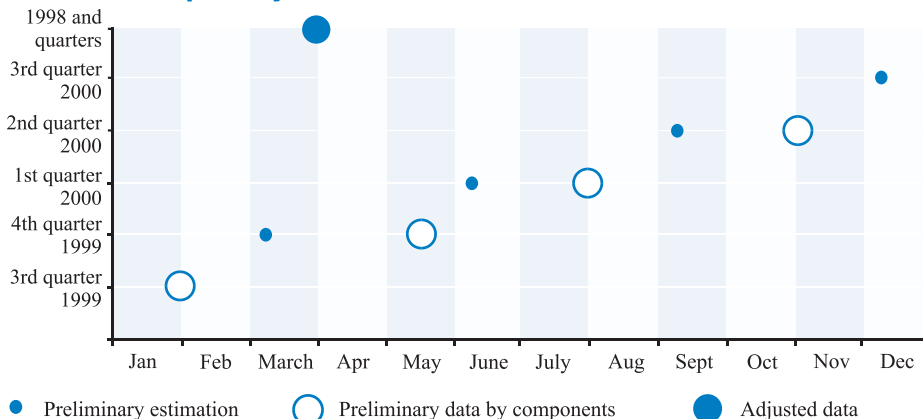
The term of publication of preliminary GDP for the quarter is shortened

The preliminary estimation on the economic growth is published as one estimate for the economy as a whole 65 days after the end of the quarter. The estimation is calculated on the basis of the data of administrative data sources and short-term statistics. In 2000, the Statistical Office published the quarterly GDP calculated on the basis of complex methodology and statistical data sources 120 days after the end of the quarter. The quarterly data are also seasonally adjusted, as a result of which the trend that is free of seasonal fluctuation may be presented.

The publication of preliminary quarterly data of GDP in the Statistical Office in 2000 and 2001 has been graphically presented on this page and the next one. It can be noted that the preliminary quarterly data of GDP for 2001 by components are published a month earlier than the quarterly data for 2000.

Shortening of the terms of publication is the result of the work in 2000. In 2000, the Enterprise Statistics Division worked out new, shorter and simpler questionnaires to collect quarterly data from enterprises. The new questionnaires guarantee quicker data submission to the Statistical Office.

Publication of quarterly GDP in 2000...

The rules and definitions of the European Union National and Regional Accounts now also in Estonian

In 2000, the collection of rules and definitions of the European Union National and Regional Accounts "European System of Accounts. ESA 1995" was translated into Estonian. The European System of National and Regional Accounts 1995 is an internationally compatible accounting framework for a systematic and detailed description of a total economy (that is a region, country or a group of countries), its components and its relations with other total economies. The translators were the researchers of the Tallinn Technical University in co-operation with the employees of the Statistical Office. The employees of different institutions (Bank of Estonia, Insurance Supervisory Authority, Ministry of Finance) were engaged in the translation process. The work with the terminology was the hardest: many terms were updated, new terms were introduced as some of them had previously not existed in Estonian.

Descriptions of data sources and accounting methods of GDP were completed

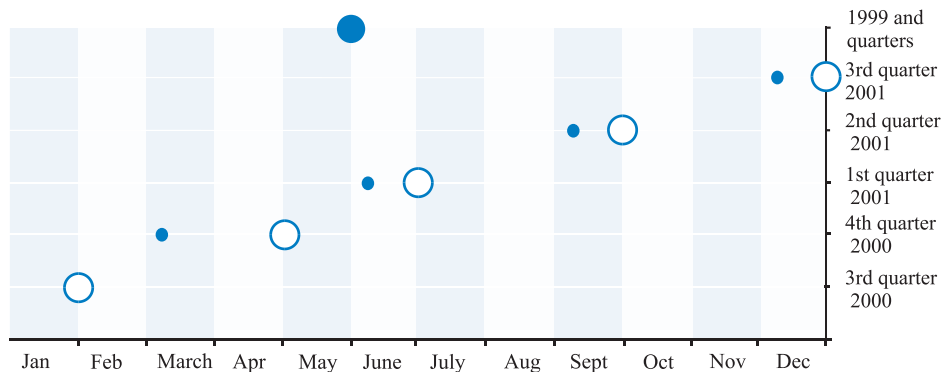
In 2000, three essential detailed descriptions of data sources and accounting methods of the gross domestic product (GDP) were completed: survey of non-observed economy (for 1997); sources and methods of non-financial accounts (for 1998); sources and methods of quarterly accounts (for 1998). All the three are written in English. The first two were ordered by Eurostat. The third is the result of cooperation with the Statistical Office and Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) and will be published by OECD. These materials include metadata, i.e. the data set describing data. Data sources and accounting methods of national accounts are available on the web site of the Statistical Office: www.stat.ee.

Foreign trade statistics are now published also by special trade system

In 2000, the Statistical Office published foreign trade statistics once a month in the news release and in the monthly *Eesti Statistika*. Estonian Statistics, once in a quarter in the foreign trade bulletin *Väliskaubandus*. Foreign Trade and in several statistical yearbooks. The preliminary monthly statistics will be available for the users five weeks after the end of the reporting period. The adjusted data will be published again every next month. The data of previous years will be adjusted in the publications twice a year.

As foreign trade statistics include much data, it is not possible to publish everything, which does not mean that the data are not available to the user. Foreign trade statistics can be ordered by inquiries at the Statistical Office. In 2000, over 800 foreign trade inquiries were satisfied.

... and in 2001

The greatest change in foreign trade statistics was that since January 2000 the Statistical Office publishes on the proposal of Bank of Estonia and guided from the priority of special trade system in the European Union the foreign trade statistics by special trade system. In comparison with general trade system that was in use previously, exports excludes re-exportation from customs warehouses and imports does not include imports of goods to customs warehouses, but exportation of goods from customs warehouses for inward processing or home use is considered imports. Time series by general trade system start from 1992 and by special trade system from 1995.

The pilot project in foreign trade initiated by Eurostat in 1999 continued, the aim of which was to forward the detailed Estonian foreign trade monthly statistics to Eurostat foreign trade database Comext (includes foreign trade data on the European Union countries as well as data on many other European countries and foreign trade data on Canada, USA and Japan). In 2000, the Estonian monthly data for 1995–1999 were entered into Comext. Data will be presented every month. The essential aim of the pilot project besides data collection was to enable the participating countries the access into Comext database. Since the end of 2000 the Statistical Office can use the database for producing statistics. In the framework of the project Estonian foreign trade data were compared to the data that other countries submit on Estonia (the so-called mirror statistics) — significant differences were not detected.

Macroeconomic statistics publications in 2000

quarterly bulletin

Väliskaubandus. *Foreign Trade*

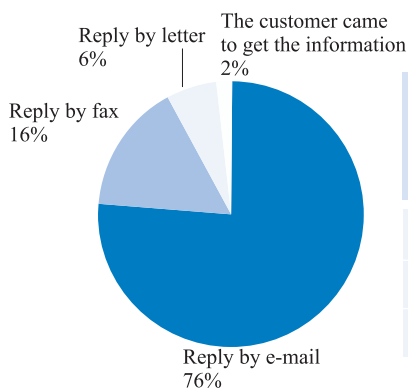
yearbooks

Eesti rahvamajanduse arvepidamine. 1998. *National Accounts of Estonia*
 Eesti sisemajanduse koguprodukt. *Gross Domestic Product of Estonia*
 Väliskaubandus. 1999. *Foreign Trade*

Replies of the inquiries of the Statistical Office by type of reply, 2000

Satisfied inquiries of the Statistical Office, 1998–2000

About products see also on pp. 51–53

Year	Foreign trade statistics inquiries from Estonia	Foreign trade statistics inquiries from abroad	Other inquiries from Estonia	Other inquiries from abroad	Total
1998	316	108	248	242	914
1999	456	232	287	288	1 263
2000	546	295	400	382	1 623

PRODUCTS AND CONSUMERS

Students are eager to visit the Statistical Library

For the fourth year the large, well-furnished rooms of the Statistical Library are at the disposal of the visitors and employees of the Statistical Office. The improved facilities have significantly influenced visits to the library. In 2000, the number of visitors of the reading room increased to 7,650, of which 6,673 used literature on the open shelves and 977 bought publications of the Statistical Office. 4,210 pages of copies were made. The readers have at their disposal the computer with the Internet connection. The display in the reading room gives an overview of recent literature.

The students and pupils were especially eager to visit the reading room. Seven lectures were organised to the students to acquaint them with the Statistical Library.

In 2000, the library continued traditional exchange of publications with statistical organisations of other countries. The library of the Statistical Office has the largest collection in Estonia of statistical publications issued in other countries. 1,343 library units were added to our collection, in addition 347 library units were donated to the library and 79 bought by the library. Thus the library fund increased by 1,769 library units. On 31 December 2000, the library fund consisted of 13,867 library units.

Statistical publication is a form of publishing statistics

The catalogue of the Statistical Office "*Statistikaväljaanded. 2000. Statistical Publications*" introduces 58 publications, of which three are monthly bulletins, 12 quarterly bulletins, one is a half-year bulletin, 38 are yearbooks and four one-time publications. 43 publications are bilingual (Estonian and English), 11 are in Estonian and four in English.

In 2000, most of the publications of the Statistical Office were available as printed matter and on the diskette (MS Word 97 or MS Excel 97), two on the CD-ROM.

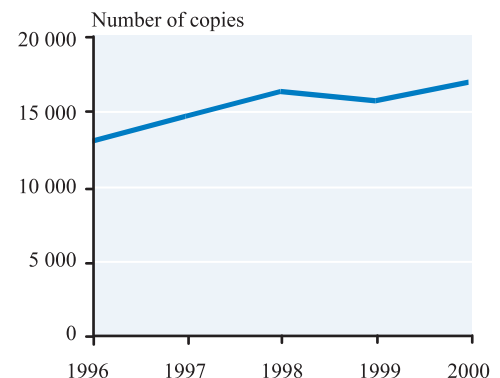
For the second year, "*Eesti statistika aastaraamat. 2000. Statistical Yearbook of Estonia*" reached the user as printed matter and on the CD-ROM, whereas the CD-ROM presents longer time series of data and regional statistics as compared to the printed matter. For the first time the yearbook of population statistics "*Rahvastik. 1999. Population*" was published in one volume instead of three volumes. The publication included the CD-ROM with additional data. Both CD-ROMs use PC-AXIS for Windows as the main software which was worked out for presenting data of the 1990 Population Census in Sweden and which is now used for dissemination of statistical data by all Nordic Countries.

Publications and titles, 1994–2000

Year	Publications	Titles*
1994	51	105
1995	46	99
1996	46	117
1997	52	118
1998	59	120
1999	59	117
2000	58	127

* Includes all the annual publications published once a year and single issues of periodicals.

Dissemination of statistical publications, 1996–2000

The new publications of 2000 were the monthly bulletin *Eesti Põhilised Sotsiaal- ja Majandusnäitajad*. Main Social and Economic Indicators of Estonia, the pocket-sized reference book *"Eesti ja Euroopa Liit. Estonia and European Union"*, yearbook of environment statistics *"Keskkond. 1999. Environment"*, *"2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse esialgsed tulemused"*, etc. The publication "The Baltic and the Nordic Countries" was published by the Central Statistical Bureau of Latvia, but the Statistical Office also presented data for this publication.

The statistical printed matter is going to change into the publication in which besides the contents the stress is laid on design. Numerical data alone will be presented electronically. In 2000, the concrete solution was found in planning the public electronic database, consequently in 2001 work could start to enter data into this database to make the database available for the user through the web site.

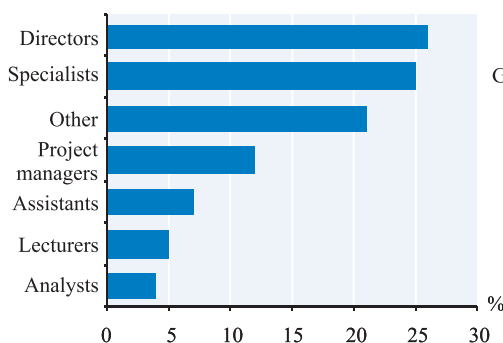
In 2000, the Statistical Office disseminated about 21,000 copies of statistical publications (printed matter, diskettes, CD-ROMs). 41% of the publications were disseminated free of charge. Riigikogu, Office of the President of the Republic of Estonia, Prime Minister's Office, ministries, offices and inspectorates get statistical publications free of charge. 98% of customers preferred statistical publications as printed matter, 2% electronically. 80% of subscribers of the publications were from Estonia and 20% from other countries. In 2000, the number of subscribers to the statistical publications increased by 305. 54 of them were educational institutions.

The CD-ROM is good, the web site database is still better

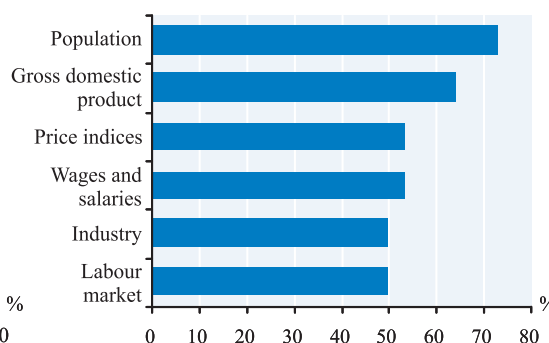
The CD-ROM *"Eesti Statistika aastaraamat. Statistical Yearbook of Estonia"* came out for the second time in 2000. The statistical data have been presented in four formats: ASCII, HTML, PC-AXIS and Excel. PC-AXIS enables to present statistics in tables and diagrams. The user can aggregate data, compile new tables, operate with data inside the tables and between them, transfer tables into other formats, etc. To find out the preferences of the CD-ROM users, frequency of use of PC-AXIS and more popular fields of statistics, in November 2000 the Statistical Office conducted the user poll (see the diagrams below).

The user poll showed that the majority of the respondents used statistical information on the CD-ROM in working process, using the CD-ROM in studying was in the second place. Almost half of the respondents (41%) use the CD-ROM a few times a month. More than a half of the respondents preferred Excel, about one third used PC-AXIS. 60% of the respondents had no problems in using the CD-ROM. 3/4 of the respondents considered the price suitable.

Users of the CD-ROM, 2000

Most used fields on the CD-ROM, 2000

The web site of the Statistical Office was considered the most popular source of information in the future. The users expect to find the statistical database on the web site soon.

[The web site of the Statistical Office presents fundamental statistical information](#)

The Statistical Office opened its web site on 1 April 1998. The web site provides information on demographic, social, economic and environmental situation of Estonia. Differently from the statistical organisation of some other countries, who present data on the web site in the official language, the majority of information on the web site of the Statistical Office is available in Estonian and in English. The web site of the Statistical Office is addressed to a wide range of users, to all persons interested in statistics. In 2000, the Statistical Office ordered a new maintenance programme for the existing web site and started preparatory work to introduce a new web site with improved structure and design. In the future the user of statistics will have the access to the database of public statistics through the web site. The respondents can fill in and present questionnaires, etc.

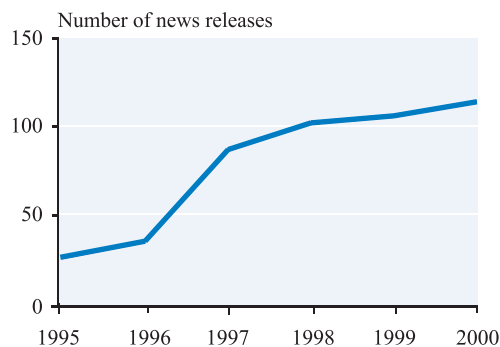
[News releases give short information to the public through press](#)

The Statistical Office publishes news releases since 1995. The number of news releases has increased from year to year. In 2000, 116 news releases were released, i.e. 8 news releases more than in 1999. In 2000, national newspapers published 103 (89%) news releases out of 116. News releases covering price indices, foreign trade and industry were reflected most. Most of the data of the Statistical Office were published in the newspapers *Äripäev*, followed by *Postimees* and *Eesti Päevaleht*.

[Inquiry is a means of getting information](#)

It is possible to apply to the Statistical Office with inquiries. The inquiry can be presented by phone, sent by letter, by fax, by e-mail or one can order data on the spot. It is also possible to make paid inquiries on foreign trade statistics in the database of the Statistical Office and to order tables of financial key ratios. In 2000, the satisfied inquiries numbered 1,623, which is 360 inquiries more than in 1999.

News releases of the Statistical Office, 1995–2000

Addressees of news releases, 2000

Type	Number
News agencies	4
National newspapers	8
County newspapers	12
TV and radio stations	7
Estonian representations around the world and foreign missions accredited to Estonia	39
Other	120
Total	190

INTERNATIONAL CO-OPERATION

International co-operation of the Statistical Office with the statistical offices and international organisations of other countries has greatly developed during last years. In 2000, 224 missions were organised to 173 different activities abroad. 87 employees of the Statistical Office were sent to missions. It is important for the Statistical Office to participate continuously in the Phare Multi-Country Statistical Cooperation Programme. On 31 October 2000, the financial contract Phare Stat 97 was completed and financing started in the framework of Phare Stat 98. The participation of 72 employees in 69 activities was financed from the funds of Phare programme. Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) financed the participation costs of four people in two activities. The Statistical Office completely financed the participation of 28 employees in 25 activities, partly also the participation in the activities arranged in the framework of co-operation programme SIDA.

77 foreign visitors visited the Statistical Office, the visits numbering 42. The visits were connected with consultations and seminars, assessment of the work of the Statistical Office, etc.

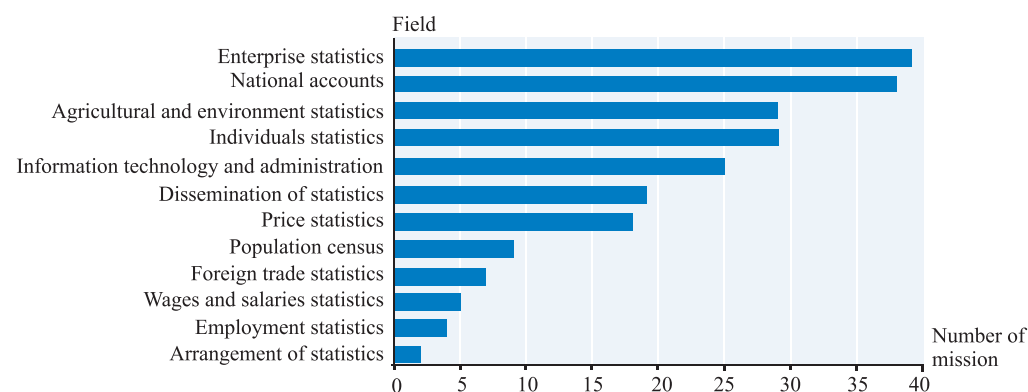
Statistical data were forwarded to many international organisations, such as the UN Statistics Division, Eurostat, UN Economic Commission for Europe, International Labour Organisation, International Monetary Fund, World Bank, Organisation for Economic Cooperation and Development, Food and Agriculture Organisation, etc.

Eurostat as the main training organisation of Estonian statisticians

The most numerous was the participation of the employees of the Statistical Office in the Eurostat conferences, meetings and seminars. Eurostat enables the EU Candidate Countries to participate in the work of most of the working groups, in addition special conferences are arranged for Central and East European countries. The most important statistical fields for the European Union such as national accounts, agriculture, foreign trade, enterprise statistics and price statistics are most covered with activities.

Eurostat pilot projects reflect most vividly the co-operation between countries. In 2000, the Statistical Office participated in many Eurostat pilot projects of macroeconomic statistics, but also in the pilot projects of small and medium sized enterprises as well as in foreign trade pilot projects. Co-operation in the framework of labour cost index and labour market survey pilot projects started. Pilot projects were initiated on agricultural price statistics, agricultural monetary statistics and use of labour force in agriculture. The specialists of the Statistical Office continue participating in the preparation of vocational training survey of Europe.

Statistical Office's missions abroad, 2000

11 employees of the Statistical Office participated in the courses of TES Institute. In October, TES course on seasonal adjustment was organised to the specialists of Estonia, Latvia and Lithuania in Tallinn.

The record of long term trainees in Eurostat in 1999 —five persons — was not repeated: in 2000 one specialist of the Statistical Office worked in Eurostat.

Owing to financing by International Monetary Fund one employee had an opportunity to attend the course of national accounts arranged in Vienna.

As in previous years, in 2000 the employees of the Statistical Office participated in the seminars and conferences of the Organisation for Economic Cooperation and Development, UN Economic Commission for Europe, UN Food and Agriculture Organisation, etc.

Finland, Sweden, Baltic countries — the neighbours willing to co-operate

Bilateral productive co-operation with Statistics Finland and with Statistics Sweden (SCB) continued. 18 employees participated in nine seminars and training courses organised by SCB, 13 consultations and seminars were conducted in Tallinn. Statistics Finland conducted in Helsinki 17 consultations for 34 participants and arranged two seminars in Tallinn.

The organisers of the Agricultural Census went to study trips to Germany in Kiel and to the Republic of Slovenia in Ljubljana.

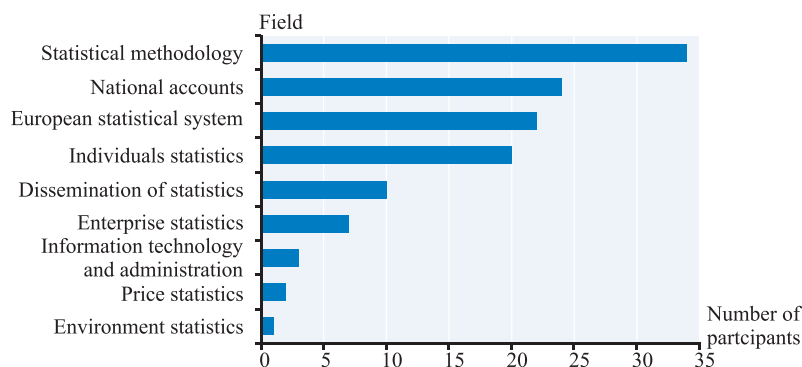
Co-operation with the Central Statistical Bureau of Latvia and with Statistics Lithuania continued. Annual Baltic Steering Committee was held in Lithuania on 11–13 May 2000. Traditional conference of working group on foreign trade statistics of the Baltic countries was conducted. Statistics were published in three joint publications on the Baltic countries — "Estonia, Latvia, Lithuania in Figures 2000" (published by the Statistical Office), "The Baltic and the Nordic Countries" (published by the Central Statistical Bureau of Latvia) and "Estonia, Latvia, Lithuania. Foreign Trade 1999" (published by Statistics Lithuania).

Participation in the forums for the statisticians of the world

In 2000, the Statistical Office submitted the report on agricultural statistics in the Conference of European Statisticians in Paris.

For the third year the Statistical Office of Estonia participated in the forum for the statisticians of the world at the UN session of Statistical Committee in New York.

Participation of the employees of the Statistical Office in TES-courses, 1993–2000

The employees of the Statistical Office are invited as specialists in their field to advise other countries. In June Aavo Heinlo, Head of the Education, Science, Culture and Justice Statistics Section, participated as the expert of UNESCO Institute for Statistics in training of employees engaged in education statistics in Central Asia in Almatõ.

The mixed team took part in the European Volleyball Tournament for Statisticians

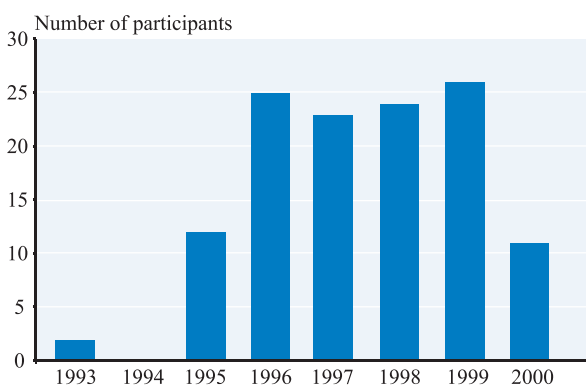
Since 1995, the volleyball female team of the Statistical Office has participated in the European Volleyball Tournament for Statisticians which was started in 1990 by the Statistics Netherlands. The tournament is held every year in different towns of Europe in an autumn or spring weekend.

As a few female teams had registered for the tournament in 2000, the Statistical Office participated with the mixed team for the first time — the result was the 21st place (among 31 teams). The female team had been more successful in previous tournaments when the team was placed third and fourth.

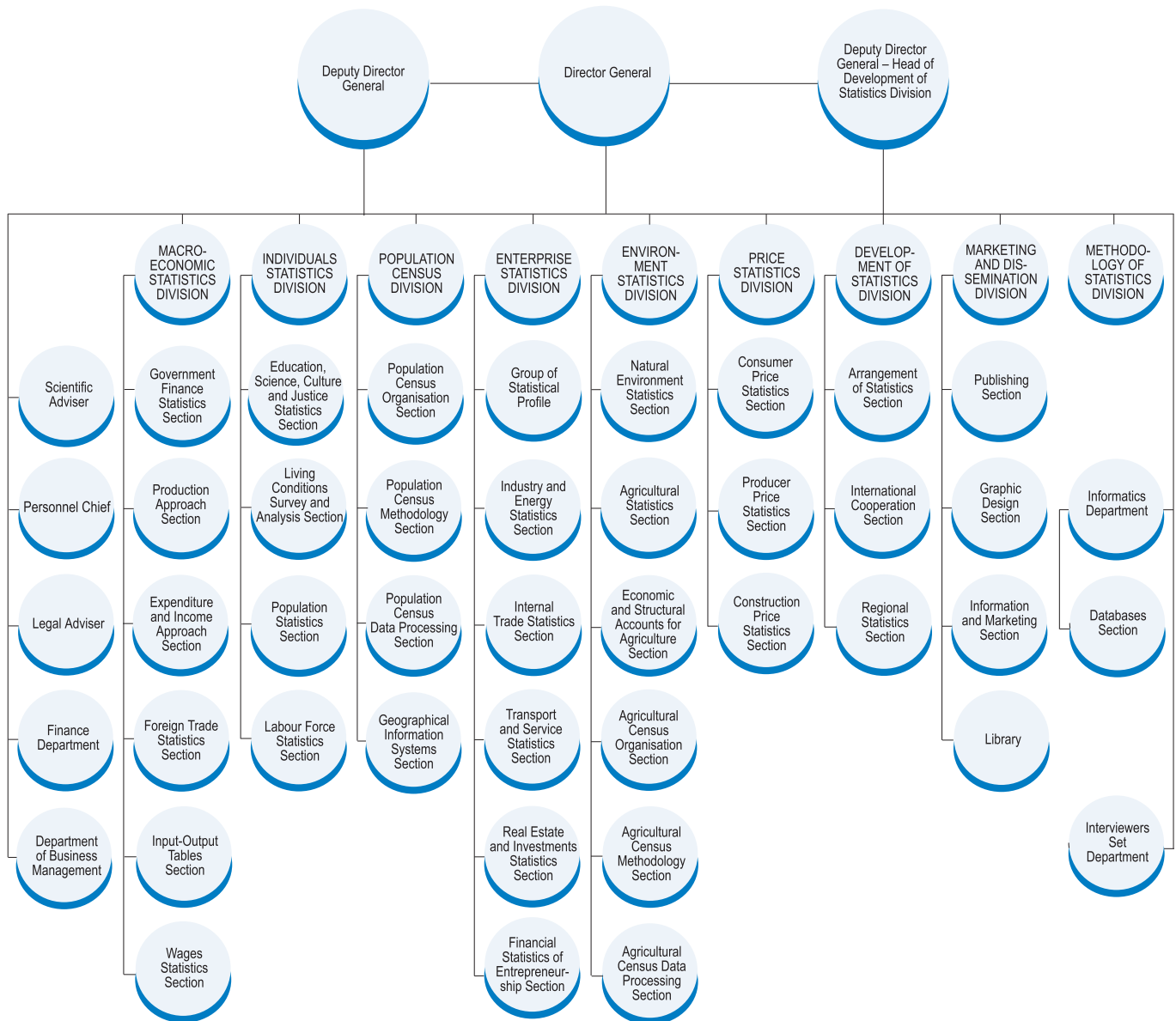
In October 2000, the traditional friendly sports meeting with the volleyball players of Statistics Finland was held. This time the competition was held in Tallinn and the female team of the Central Statistical Bureau of Latvia was also participating, which turned the competition into "a mini-tournament for the countries of the Baltic Sea".

European Volleyball Tournament for Statisticians is not a mere active sports day. Participating in it will give an excellent opportunity to communicate with the colleagues of different countries and create friendly relations.

Participation of the employees of the Statistical Office in TES-courses, 1993–2000

Structure of the Statistical Office

As at 31 December 2000

The structure of the Statistical Office included until 9 July 2000 the Central Office in Tallinn, four regional statistical bureaus and three county statistical bureaus. Since 10 July 2000 the statistical bureaus have been liquidated.

STAFF

Most employees have higher education

On 1 January 2001, the number of employees in the Statistical Office of Estonia was 366 — 340 officials and 26 persons of the support staff. Senior officials accounted for 81% and higher officials for 17%. More than three fourths of the staff were female officials. 52% of the officials had been working in the Statistical Office less than five years. 84% of officials had higher education. 11 candidates of sciences and four masters were working in the Statistical Office.

Knowledge and skills were improved in Estonia and abroad

In 2000, the employees of the Statistical Office had the opportunity to improve their knowledge and skills in addition to the international courses and seminars also at the activities arranged by Estonian institutions, such as Estonian Institute for Public Administration, Baltic Computer Systems AS, Abobase Systems AS, EMI EWT, Estonian Board of Accountants, Esko Training, ET Information Centre, Legimus Ltd, Tallinn Technical University, etc. Training was offered in various fields. The employees attended management courses which included management by results and assessment of efficiency in the public sector.

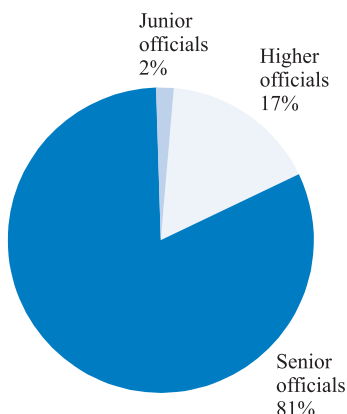
As the Statistical Office has close co-operation with Eurostat and other international organisations and as most of the statistical publications are bilingual it was important for many employees to improve their knowledge of language in language courses. In 2000, the employees participated in the English and French language courses.

In everyday work it is necessary to know well software programmes. In 2000, the employees improved their knowledge in special computer courses, as well as in project management, IT strategy, Oracle administration, etc.

Internal control and internal audit training gave a thorough overview of the internal auditor's tasks and activities. Knowledge was improved also in the field of occupational safety, arrangement of public procurements, bookkeeping and financial administration. The employees attended the training courses concerning Eurointegration and legal matters, management and archive administration, public relations and application of the Public Information Act.

As in 2000 many employees were evaluated, the officials had to take part in the training courses dealing with personnel work and evaluation.

Officials of the Statistical Office, 1 January 2001

Interviewers Set is making field work of statistical surveys

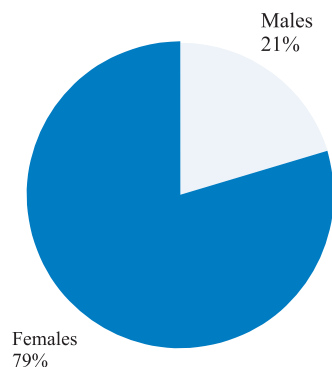
In 1994, Interviewers Set was established to conduct questionnaires of statistical surveys. Each county has its coordinator to arrange the work of interviewers of his/her county. Data are collected with face to face interviews. In 2000, 188 interviewers were participating in different surveys, of which 94 in the questionnaires of three or more surveys.

Since 2000, the interviewers collect the data on labour force quarterly survey for every week of the year. The data on the household budget survey are collected for each calendar month as previously. Every year in the 1st and 2nd quarter, the questionnaires of farms' permanent surveys are collected. In 2000, co-operation with Tourism Board that had started in 1995, continued to conduct border-crossing surveys. In addition to surveys of foreign visitors' motivation and expenditure, surveys of Estonian residents' expenditure in international tourism were conducted. In co-operation with the Centre for the Register of Estonian Enterprises, Institutions and Organisations, field work on small and medium-sized enterprises' demographic survey was conducted.

In March 2000, field work on time use survey that had lasted for twelve calendar months, was completed. In the 2nd and 3rd quarter interviewers participated in data collection of adults' training survey.

In 2000, work arrangement of Interviewers Set changed: there was transition from survey-orientated coordination system to region-orientated coordination system.

Officials of the Statistical Office by gender, 1 January 2001

**INFORMATION TECHNOLOGY AND
INFORMATION SYSTEMS**

Information technology has become an integral part of the production systems of the Statistical Office. In 2000, the information technology base of the Statistical Office was updated and supplemented. Work with several IT development projects continued.

Hardware

In January, 95 new computers were installed (bought from the budget of Phare 1997). These computers replaced the outdated technology and new computerised workplaces were created. Since April, 75 leased computers were installed for the Population Census data processing. In December, tenders were organised to buy new computers (to replace old computers). In 2000, servers were acquired for Oracle database and Geographical Information Systems.

Each specialist's workplace in the Statistical Office has been supplied with the computer and network. The computer workplaces numbered 396 (as at 31 December 2000), including the operators' workplaces of the Population Census data processing.

Software

95 new computers installed in January were bought together with the licences of office software (Microsoft Office). In April the operation systems of file servers (transition from the version Novell Netware 3.12 to the version 5.1) and e-mail system (transition to the version Groupwise 5.5) were updated. The number of users of e-mail (150 users) and number of licences of Microsoft Office increased.

IT development projects

In 2000, the most important IT project was the Population and Housing Census data processing project. In the framework of this project, tenders were organised to rent workplace computers for the Population Census operators and to buy servers. Application software created in the Oracle database environment of the Census information system was supplemented. From May till September over 3.5 million Census questionnaires were scanned (with Eyes and Hands software). At the same time coding of the data and verifying of logic began.

The functional development of the database software of the Agricultural Census data was continued in co-operation with the AS Andmevara (verification of census questionnaires, looking for and eliminating double census questionnaires), as well as the design of macrodatabase and realisation of software for processing the census lists of the Agricultural Census objects and lists processing (verification and supplementation of lists on the basis of other data sources). In processing the Agricultural Census data, maximum use will be made of the soft- and hardware obtained for the Population Census, as well as the experience of the Population Census.

The development of Statistical Information System continued. By the end of the year the software of statistical metadatabase was completed, as well as the prototype of macrodatabase. Preparatory work to create the public database began. The software for the database of updated statistical profile in Oracle environment was created. In 2001, the aim will be to describe all the statistical surveys in the metadatabase, to enter classifications into the database and make them available to the user on the Internet.

KONTAKTID

Statistikaameti töötaja e-posti aadressi kuju:
eesnimi.perekonnanimi@stat.ee

Statistikaameti aadress
Endla 15
15174
Tallinn

Telefon 6259 300

Faks 6259 370

e-post: stat@stat.ee

Veebileht: <http://www.stat.ee>

CONTACTS

The form of the e-mail address of the employee of the Statistical Office:
first_name.surname@stat.ee

Address of the Statistical Office
15 Endla Str
15174
Tallinn

Telephone + 372 6259 300

Fax + 372 6259 370

e-mail: stat@stat.ee

Web site: <http://www.stat.ee>

Aastaruande on koostanud, kujundanud ja kirjastanud Statistikaamet,
Endla 15 15174 Tallinn
Trükkitud Ortwil AS, Rapla 8/10 11312 Tallinn
Mai 2001

The annual report has been compiled, designed and published by
the Statistical Office of Estonia,
15 Endla Str 15174 Tallinn
Printed by Ortwil Ltd, 8/10 Rapla Str 11312 Tallinn
May 2001